

Arjen Taidetta

Tekstiilimateriaalit metallikoruissa

Taru Aalto

Arjen taidetta

Tekstiilimateriaalit metallikoruissa

Taru Aalto

Opinnäytetyö

Valitse kohde.

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Taru Aalto	
Työn nimi Arjen taidetta – Tekstiilimateriaalit metallikoruissa	
Päiväys 26.10.2012	Sivumäärä/Liitteet 45/3
Ohjaaja(t) Auli Mustonen ja Antti Kares	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t)	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö käsittelee tekstiilimateriaalien käyttämistä metallikoruissa taiteellisella lähestymistavalla. Työssä tutkitaan tekstiilien esiintymistä metallikoruissa historian aikana ja nykypäivänä. Työssä käsitellään laajemmin myös korutaidetta, ja selvitetään korutaiteen ja korumuotoilun eroja. Työssä tutkitaan eri materiaalien käyttämistä koruissa, keskittyen tekstiilimateriaaleihin. Työn tuotoksena on korusarja, jossa käytetään materiaaleina metallia ja tekstiiliä. Tavoitteena on laajentaa muotoilijan omaa työskentelyä monimateriaalisuuden puolelle, ja tuottaa toimiva monimateriaalinen koru.</p> <p>Opinnäytetyöprojektin tulokset saavutettiin kokeellisella työtavalla. Lopullisen korun suunnitteluun vaikuttavat tuotetut kokeelliset korut ja niiden avulla tehty pienimuotoinen käyttäjähaastattelu. Korukokeilut toimivat käytännön välineenä muotoilijalle tutkia metallin ja tekstiilin yhdistämistä koruksi. Opinnäytetyön lopullinen tuotos on korusarja, johon sisältyy riipus ja korvakorut. Valmis korusarja on tavoitteiden mukainen, mutta vaatii pientä jatkokehittelyä ennen tuotantoon ottamista. Tuotoksessa on kuitenkin onnistuttu yhdistämään tekstiili ja metalli onnistuneesti innovatiivisella tavalla, ja samalla saatu aikaan koru, joka tuo ostajalleen käsityökokemuksia variointimahdollisuuksillaan.</p>	
Avainsanat Tekstiilimateriaalit, metallit, korut, korutaide	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Taru Aalto			
Title of Thesis Art of the Everyday – Textile Materials in Metal Jewellery			
Date	26.10.2012	Pages/Appendices	45/3
Supervisor(s) Auli Mustonen and Antti Kares			
Client Organisation /Partners			
<p>Abstract</p> <p>This final thesis deals with using textile materials in metal jewellery in an artistic manner of an approach. The thesis studies the appearing of textiles in metal jewellery in the history and nowadays. The thesis also deals with art jewellery more extensively, and examines the differences between art jewellery and jewellery design. The thesis studies the use of different kinds of materials in jewellery, focusing on textile materials. The output of this thesis is a jewellery series which uses metal and textiles as materials. The aim of the thesis is to extend the designer's own working towards multi-materiality and create functional multi-material jewellery.</p> <p>The outcome of the thesis was accomplished using an experimental method. The produced experimental jewellery and the small user interview made by the aid of the jewellery affected the design of the final jewellery. The experimental jewellery worked as a practical tool for the designer to investigate combining metal and textile into jewellery. The final outcome of the thesis is a jewellery series that includes a pendant and earrings. The final jewellery series is compatible with the goals of the thesis, but needs a little elaboration before taking into production. The final outcome has succeeded in combining textile and metal in an innovative way and simultaneously creates jewellery that brings handcraft experiences with its chances of variation.</p>			
<p>Keywords</p> <p>Textile materials, metals, jewellery, art jewellery</p>			

SISÄLLYS

1. Olipa kerran...	1
2. Tavoitteet ja keskeiset käsitteet	3
2.1 Omat tavoitteet	3
2.2 Opinnäytteen tavoitteet	3
2.3 Keskeiset käsitteet	4
3. Tekstiilit koruissa	6
3.1 Ennen	6
3.2 Nyt	9
3.2.1 Korutaide ja korumuotoilu	9
3.2.2 Asustekorut	14
4. Koru ja taide	15
4.1 Mitä on korutaide?	15
4.2 Mitä on koru?	17
4.3 Omia taidekoruluonnoksia	18

5. Kokeilujen kautta voittoon	20
5.1 Korukokeilut	20
5.1.1 Ristipistoranne	21
5.1.2 Sateenkaaririipus	22
5.1.3 Palloriipus	23
5.1.4 Rintaneula	24
5.1.5 Virkattu riipus	25
5.2 Käyttäjähastattelut	26
5.2.1 Lähtökohdat	26
5.2.2 Tulokset	27
5.2.3 Kohti korua	31
6. Materiaalit	32
6.1 Pohdintaa materiaaleista ja niiden arvottamisesta	32
6.2 Tekstiilimateriaalit ja mitä ne tuovat koruun	34

7. Arjen taidetta	37
7.1 Luonnostelu	37
7.2 Valmistus	40
7.3 Valmiit korut ja niiden arviointi	41

8. Loppu hyvin, kaikki hyvin	44
-------------------------------------	-----------

AINEISTO

LÄHTEET

KUVALUETTELO

LIITTEET

Liite 1. Käyttäjähastattelujen pohja

Liite 2. Koruluonnokset

Liite 3. Koruvariointeja

1. Olipa kerran...

Jo pienestä pitäen olen ollut kiinnostunut käsillä tekemisestä sen monissa muodoissa. Koulussa lempiaineitani olivat tekstiilityö ja kuvataide, ja nämä tekemisen tavat ovat olleet läsnä koko elämäni ajan. Lukion aikana syntyikin haave päästä opiskelemaan jotain koruualaan liittyvää, ja tällä tiellä olen ollut nyt nelisen vuotta elämästäni.

Muut taiteelliset kiinnostuksen kohteeni eivät tietenkään ole elämästäni tänä aikana hävinneet. Päinvastoin, käsitys taideteollisuudesta ja käsityöstä on vain laajentunut entisestään. Siitä ehkä juontuukin aihe tälle opinnäytetyölleni: rakkaus kaikkea käsityötä kohtaan, ja eritoten kiinnostus erilaisten materiaalien käyttämisestä muotoilussa.

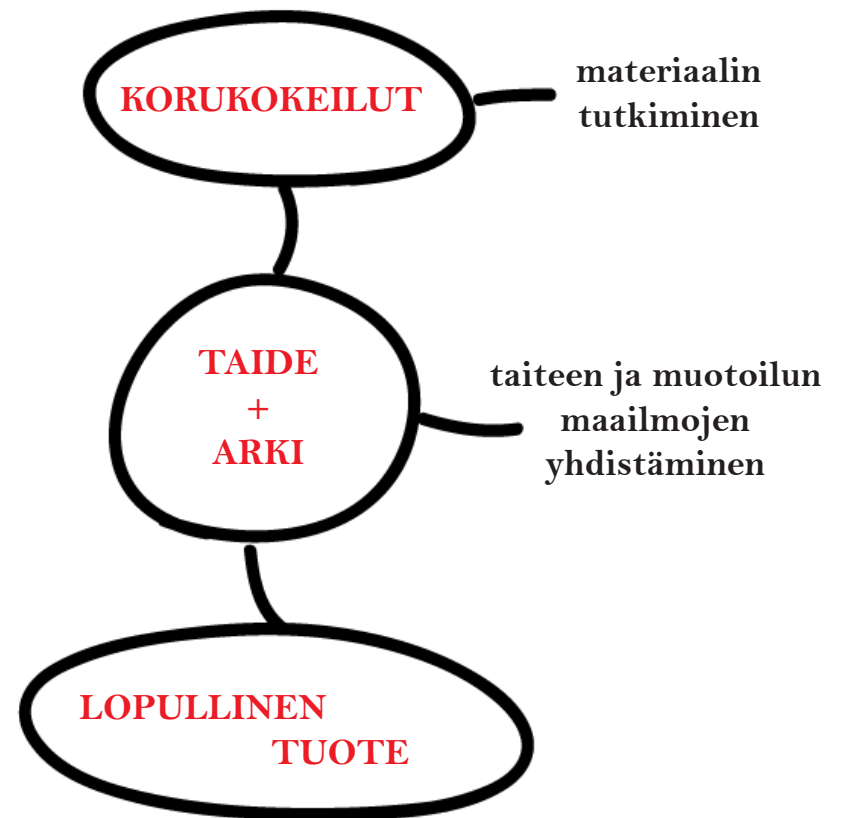
Syksyllä 2011 opiskelin sivuaineena tekstiilimuotoilun opintoja, sillä halusin kartuttaa tietämystäni myös tekstiilin puolelta. Paremmin en olisi voinut valita, sillä tekstiilin opinnot tuntuivat täysin omilta, ja sain sieltä lisää pontta korumuotoilun opiskeluihini. Sain mielestäni tekstiilin opintojaksolta paljon uusia ideoita ja työskentelytapoja myös korumuotoilun puolelle, sillä eihän korumuotoiluakaan ole vain jalometallien kanssa työskentelyä, vaan siihen pitäisi kuulua kaikki mahdolliset materiaalit.

Jos muotoilijalla on kokemusta vain yhdenlaisista materiaaleista, esimerkiksi juuri jalometalleista, on hänen ammattitaitonsa mielestäni aivan liian suppeaa. Jalometallien kanssa työskenteleminen kuuluu kultasepän toimenkuvaan, ei korumuotoilijan. Korumuotoilijan tulisi koko ajan kasvattaa tietämystään eri materiaaleista ja niiden käyttömahdollisuuksista korujen valmistuksessa. Itse olen aina ollut kiinnostunut erilaisten materiaalien käyttämisestä, ja niiden yhdistämisestä, mikä luo mielestäni mahdollisuuden uusien ilmaisun alueiden löytämiseksi.

Tämä opinnäytetyö sisältää matkani taiteen ja tekstiilien maailmojen kautta lopulliseen tuotteeseen, arjen taiteeseen. Tervetuloa mukaan!

KUVIO 1. Projektinkulkukaavio

KUVIO 2. Muotoilullinen kehityskaavio

2. Tavoitteet ja keskeiset käsitteet

Opinnäytteeni tavoitteet liittyvät oikeastaan enemmänkin omaan ammatilliseen osaamiseen. En mieti sitä, miten saisin opinnäytteestäni mahdollisimman hyvät arvostelut ja hyvän numeron, vaan miten pääasiassa itse saisin tästä projektista mahdollisimman paljon hyötyä. Opinnäytteeni keskeisiksi käsitteiksi nostin tekstiilit, tekstiilimateriaalit, korutaiteen ja mixed median. Käsitteiden määrittelemisessä olen keskittynyt siihen, mitä ne tämän opinnäytetyön yhteydessä tarkoittavat.

2.1 Omat tavoitteet

Opinnäytetyöni tavoitteena on kehittyä korumuotoilijana laajentamalla korumuotoilun tekemistäni muidenkin materiaalien kuin jalometallien käyttöön, tässä tapauksessa tekstiilien. Haluan antaa itselleni mahdollisuuden tehdä jotain aivan erilaista ja uudempaa, kuin mitä olen aikaisemmin tehnyt tai päässyt tekemään opintojeni aikana. Haluan myös laajentaa käsitystäni koruista ja korumuotoilusta. Toivon, että löytäisin tässä työssäni jotain täysin minulle ominaista ja rakasta, minkä parissa voisin jatkaa työskentelemistäni myöhemminkin elämässä. Tärkeintä on, että saan rakennettua omaa ammatillista identiteettiäni pidemmälle

kuin koskaan aikaisemmin. Opinnäytetyöni olisi tarkoitus avartaa yhä enemmän ammatillista tulevaisuuttani.

2.2 Opinnäytetyön tavoitteet

Itse opinnäytetyö keskittyy luovaan ilmaisuun ja painottuu produktiin. Tavoitteena on saada aikaan jotain sellaista, mistä voisin olla ylpeä, ja että työ toisi hyvin esille ammatillisen osaamiseni. Suunnitteluprosessin haluan toteuttaa mahdollisimman ammattimaisesti, vaikka toteutankin opinnäytetyöni pääasiassa itseäni varten. Haluaisin, että valmiista suunnitelmista ja lopullisesta tuotteesta välittyisivät idearikkaus ja innovatiivisuus. Tavoitteena on saada valmistettua koru tai koruja, joita voisin tulevana korumuotoilijana valmistaa, ja joiden laadukkuus ja muotoilu kertovat jotain minusta koruntekijänä. Haluaisin, että tekstiili materiaalina toisi korulle uutuusarvoa. Olisi myös hienoa, jos opinnäytetyöni innostaisi muitakin rohkeammin kokeilemaan eri materiaalien käyttöä korumuotoilussa. Opinnäytetyön painotus on taidekäsityössä, eikä teollisuudessa, jolloin ei ole tarkoituskaan saada aikaan suurella massatuotannolla valmistettavia tuotteita. Otan kuitenkin sarjavalmistisuuden huomioon suunnitellessani ja valmistaessani lopullista tuotetta.

2.3 Keskeiset käsitteet

Tekstiilit/Tekstiilimateriaalit

Tekstiilin voisi määritellä olevan kuiduista valmistettu kangas tai muu tuote (SuomiSanakirja 2012). Tässä opinäytetyössä tekstiilin määritelmä on kuitenkin laajempi. Tekstiili ei mielestäni voi olla vain esimerkiksi yksi ainokainen langan pätkä, vaan tekstiili koostuu aina osasista, jotka muodostavat kokonaisuuden. Esimerkiksi vierekkäin punotut langat muodostavat tässä tapauksessa tekstiilin. Tekstiili voi myös muodostua mitä erilaisimmista materiaaleista, kutsuisin esimerkiksi myös metallilangoista kudottua ”kangasta” tekstiiliksi. Entä onko eläimen nahka sitten tekstiiliä? Nahka (pois lukien tekonahka) ei mielestäni itsessään ole tekstiiliä, mutta kun sitä käytetään rakentamaan jokin kokonaisuus, siitä tulee tekstiili. Tekonahka taas on tekstiiliä, sillä se on teollisesti valmistettu kuiduista. Tekstiilimateriaaleiksi luen kaikki materiaalit, joita voidaan käyttää tekstiilien valmistamisessa, pääasiassa kuitenkin kuiduista valmistetut materiaalit, kuten esimerkiksi puuvilla- ja viljalanka.

Korutaide

Mielestäni sana korutaide kertoo jo kaiken olennaisen käsitteestä. Korutaiteessa keskeisintä onkin taiteellinen lähtökohta, jolloin korun materiaalit ja tekniikat määräytyvät taiteen pohjalta. Nykykoru, jonka voi rinnastaa käsitteenä taidekorun kanssa, tarkoittaa perinteisestä poikkeavaa korua. (Korutaide, Tuhkaa ja timantteja 2012.)

Eija Mäkelä ja Karin Bonde Jensen määrittävät korutaiteen nykytaiteen lajiksi, jossa ”etuliite koru kertoo aivan samalla tavoin kuin media mediataiteessa tai valokuva valokuvataiteessa siitä välineestä tai tekniikasta jolla teos on toteutettu tai millä alueella tai minkä alueen kautta taiteilija haluaa osallistua yhteiseen taidekeskusteluun. Korutaiteessa etuliite koru antaa myös viitteitä siitä mittakaavasta jossa liikutaan” (Bonde Jensen & Mäkelä 2003, 4). Myöhemmässä luvussa *Mitä on korutaide?* käsittelem tarkemmin korutaiteen määritelmää.

Mixed media

Valitsin yhden englanninkielisen käsitteen sen vuoksi, että se kuvaa mielestäni niin hyvin tekemistä, jossa yhdistellään eri materiaaleja. Mixed media tarkoittaaakin suomeksi käännettynä yhdisteltyjä materiaaleja, ja mielestäni suomeksi käännettynä termi ei vain kuulosta yhtä hyvältä. Tabea Reulecke kuvaa kirjassa *Design & Make Mixed Media Jewellery* (Haywood 2009, 150) termiä näillä sanoin: “It is like cooking. If you have different ingredients, there is more variety in preparing the dishes and the pleasure is longer and more exciting.”

3. Tekstiilit koruissa

3.1 Ennen

Tuotteita ja kappaleita, joissa metallit ja tekstiilit yhdistyvät, voidaan löytää mitä erilaisimmista kulttuureista, kuten esimerkiksi muinaisesta Kreikasta, esikolumbiaanisesta Perusta, keskiaikaisesta Euroopasta, 1600-luvun Japanista, Mandariini Kiinasta, primitiivisestä Afrikasta ja 1900-luvun teollisista yhteiskunnista. Tällä ei tunnu olevan mitään tekemistä kulttuurillisen, tyyllillisen tai teknologisen kehityksen kanssa, vaan tällaisia kappaleita esiintyy satunnaisesti silloin, kun kulttuurissa on kehittyneempää tietämystä metallien ja tekstiilien työstämisestä. (Fisch 1996, 8.)

Tällaisia tekstiiliä ja metalleja yhdistäviä töitä tuntuu olevan paljon, mutta niitä ei ole helppo löytää, sillä ne on usein jätetty huomiotta. Suurin osa tekniikoista, jotka yhdistävät metalleja ja tekstiilejä ovat yksittäisiä tekniikoita erillisistä kulttuureista. Yleensä tekstiiliä ja metalleja käytettiin yhdessä isompien objektien koristelemisessa tai pienempien töiden, kuten korien valmistamisessa. (Fisch 1996, 8.)

KUVA 1. Vainajan muistokoru.

KUVA 2. Kultainen riipus Englannista.

Joissakin kappaleissa metalliosia on ommeltu tai muuten kiinnitetty suoraan tekstiilirakennelmiin, mikä luo erittäin koristeellisen efektin. Tällaisia esimerkkejä, joissa esimerkiksi kultaa on ommeltu kankaaseen, löytyy paljon esikolumbiaanisista koelmista. Tämä kertoo siitä, että tätä tekniikkaa käytettiin laajasti, luultavasti seremoniallisissa tilanteissa. Metallilankaa taas käytettiin yleensä metallitomissa pitsirakennelmissa lisäämään jäykkyyttä ja arvoa. Joskus, pelkästään koristeellisessa tarkoituksessa, metallielementtejä kudottiin pintaan tuomaan pitsille runsautta ja loistoa. (Fisch 1996, 8 & 10.)

Itsekin huomasin vaikeaksi löytää varsinkin vanhoja koruja, joissa olisi yhdistelty tekstiiliä ja metallia. Ennen tiedonhakua olin ajatellut, että tällaisia koruja löytyisi helposti esimerkiksi etnisistä kulttuureista. Varmasti tekstiilejä on ennen käytetty koruissa paljonkin, mutta niistä on vain vaikea löytää mainintoja. Korujen historiaa käsittelevissä teksteissä keskitytään materiaalilähtöisesti pääasiassa metalleihin, jalometalleihin, emaleihin sekä jalo- ja korukiviin. Ehkä tekstiilikoruja on senkin vuoksi niin vaikea löytää, että ne eivät ole säilyneet niin hyvin tähän päivään.

KUVA 3. Seremoniallinen koru Nepalista.

Läpikäymistäni historiallisista teksteistä en löytänyt erikseen mainintaa koruista, joissa olisi käytetty tekstiiliä. Tekstiilit korumateriaalina mainitaan vasta 1960-luvulla, joka oli uusien korumateriaalien aikaa. Löysin kuitenkin joitain koruesimerkkejä 1700–1800-luvuilta, joissa on käytetty tekstiiliä.

Kuvassa 1. oleva kultakoru on Englannista noin vuodelta 1700. Koru on vainajan muistokoru, jossa on käytetty materiaalina myös tekstiiliä ja vainajan hiuksia. Kuvan 2. kultainen riipus on myöskin Englannista, noin vuosilta 1770-1780. Kuva on korun takaosasta, jossa näkyy tekstiiliä. Kuvasta 3. löytyy seremoniallinen koru Nepalista, joka on noin 1800-luvun alusta. Materiaaleina siinä on kuparia ja jonkinlaista narua ripustusmenetelmänä. Kuvan 4. kultahelmikoru silkkinauhalla on peräisin 1800-luvun puolivälistä, luultavasti Italian alueelta.

Minun on vaikea uskoa, että tällaisia koruja olisi ollut niin vähän, tai että ne eivät vain olisi säilyneet. Onhan kokonaisia vaatteitakin säilynyt noilta ajoilta, joten miksei myös koruja. Voi olla, että nämä korut ovat jääneet huomiotta korumateriaalien erilaisen arvottamisen takia, mistä puhunkin lisää luvussa

Materiaalit. Olisi mielenkiintoista joskus paneutua lisää tekstiilikorujen maailmaan ja niiden historiaan, sillä tuntuu, ettei tällaista tietoa ihan helposti ole saatavilla.

KUVA 4. Kultahelmikoru silkkinauhalla.

3.2 Nyt

Nykyisin koruja, joissa on yhdistetty tekstiilimateriaaleja metallien kanssa, käytetään mielestäni enimmäkseen korutaiteessa ja asustekoruissa. Myös koruntekijät, jotka ovat kiinnostuneet eri materiaalien yhdistelemisestä (mixed media), voivat valmistaa tällaisia koruja sarjoina, mutta niihin olen törmännyt harvemmin. Tekstiilimateriaaleja käytetään useimmiten metallisen korun ripustusmekanismina, mikä onkin perinteisin tapa käyttää tekstiiliä koruissa. Tekstiilejä käytetään ehkä siksi niin harvoin teollisesti valmistettavissa koruissa, sillä ne vaativat niin paljon käsitystä.

3.2.1 Korutaide ja korumuotoilu

Kun mietin, millaisissa koruissa tekstiiliä käytetään nykyisin, tulee mieleeni heti ensimmäiseksi taidekorut. Mielestäni korutaiteelle muutenkin on tunnusomaista käyttää mitä moninaisimpia ja yllättävämpiä materiaaleja. Myös tekstiilitaitteen puolella tehdään koruja, ja joihinkin tekstiilikoruihin on yhdistetty myös metalleja yksityiskohdiksi. Hyviä esimerkkejä tekstiilipuolelta ovat tekstiilitaiteilija Sonja Hahn-Ekbergin yksityiskohtaiset ja taidolla tehdyt tekstiilitaidekorut, jotka rakentuvat yleensä erivärisistä silkkilangoista (Kuva 5.).

KUVA 5. Tekstiilitaiteilija Sonja Hahn-Ekbergin koruteos. Valokuva Rolf Lind.

KUVA 6. Tekstiilitekniikalla valmistettu jalometallikoru.

Koruntekijät ovat omanneet tekstiilitekniikat myös jalometallien työstämisessä. Kuvassa 6. on Arline Fischin valmistama rintaneula vuodelta 1996, jossa on ohutta hopea- ja kultalevyä punottu yhteen tuloksena täysin uudenlainen jalometallikoru. Kuvassa 8. vaate yhdistyy koruun ja on näin osa koruja. Tämä kirjontakehystä muistuttava *Tambour*-rintakoru vuodelta 2001 on Monika Bruggerin käsialaa.

KUVA 7. Pawel Kaczynskin upea rannekoru.

KUVA 8. Kirjontakehystä muistuttava rintakoru.

KUVA 9. Tomasz Donocikin miesten huivi.

KUVA 10. Lina Petersonin virkattu koru.

KUVA 11. Joanne Haywoodin kaulakoru.

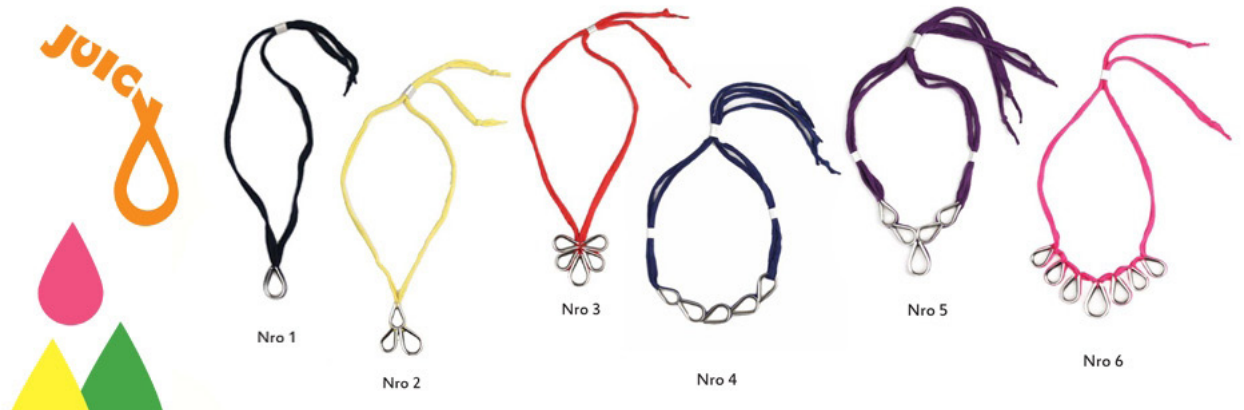

KUVA 12. Shana Astrachanin villasormus.

KUVA 13. Muunneltava huopakoru.

Michaela Binderin korussa (kuva 13.) huopaisen tekstiiliosan voi vaihtaa erilaiseen. Näin korun ulkonäköä voi helposti muunnella tilanteesta toiseen. Kuvassa 14. on Kuopion Muotoiluakatemiasta valmistuneen Annastiina Hämäläisen *Juicy*-malliston koruja, jotka on valmistettu ylijäämäpuuvillasta, teräksestä ja alumiinista.

KUVA 14. *Juicy*-malliston koruja.

3.2.2 Asustekorut

Liitän tekstiilit usein myös edullisten (tai miksei myös kalliimpien) asustekorujen materiaaliksi yhdessä metallien kanssa. Suurten ketjujen vaateleikkeiden ja asusteliikkeiden asustevalikoima on usein hyvin laaja, ja riippuen vallilla olevista trendeistä, tekstiilejä saatetaan käyttää koruissa paljonkin. Tyypillisempiä tällaisia koruja, mitä olen nähnyt, ovat erilaiset ketjuista ja nauhoista valmistetut korut. Olen myös vaate- ja asusteliikkeissä kulkiessani huomannut, että metallien ja tekstiilien yhdistäminen koruissa näyttäisi olevan jonkinmoinen trendi, tai ainakin on ollut nyt kesällä ja syksyllä 2012.

Kuvassa 15. on Lindexiltä löytämäni asustekoru, jossa on yhdistetty tekstiilimateriaalia metallin kanssa. Koru koostuu korumetallisesta ketjusta, jonka väleistä on solmittu turkoosinväristä vahattua puuvillalankaa, joka toimii samalla myös korun kiinnitysmekanismina. Lanka ja ketju toimivat mielestäni hyvin yhdessä, ja värikäs puuvillalanka raikastaa ja pehmentää korua.

KUVA 15. Asustekoru.

4. Koru ja taide

Halusin opinnäytetyössäni käsitellä myös tarkemmin korutaidetta ja korua yleensäkin, sillä yksi opinnäytetyön tavoitteistani on laajentaa käsitystäni korujen maailmasta. Tämä korujen maailman laajuus ja monimuotoisuus tulee mielestäni parhaimmin esille juuri korutaiteessa.

4.1 Mitä on korutaide?

Mistä korutaide on saanut alkunsa? Yhden lähteeni mukaan länsimaisen korutaiteen voisi ajoittaa alkavaksi toisen maailmansodan jälkeen, jolloin irtauduttiin arvomateriaalisesta korukäsitteestä, ja siirryttiin yksilölliseen ilmaisuun ja erilaisten materiaalien käyttämiseen. Lähtökohtana oli ajatus siitä, että koru on taidetta (Ikonen 2004, 27). Toisen lähteen mukaan nykykorun voitaisiin sanoa syntyneen vuonna 1900, jolloin Ranskan Chambre Syndicale de la Bijouterie de Paris hyväksyi epäjalojen metallien käytön korumateriaalina, jolloin koru vapautui materiaalisidonnaisuudestaan (Bonde Jensen & Mäkelä 2003, 123). Molempien lähteiden mukaan korutaide sai alkunsa siis silloin, kun erilaisten materiaalien käyttäminen koruissa yleistyi. Tästä voisi päätellä, että korutaiteelle ominaista onkin useiden erilaisten materiaalien käyttö.

Entä mitkä ovat korutaiteen ja korumuotoilun erot? Korumuotoilun ja korutaiteen eroja on joskus hankalaa erotella, ja joskus ehkä tarpeetontakin. Muotoilijan ja taitelijan roolit yhdistyvät monesti, ja voi olla hankalaa ja melkein tarpeetontakin alkaa erotella tekijän tuotannosta tuotteet ja teokset. Korumuotoilu on tuotteistettua, mikä onkin suurin ero sen ja korutaiteen välillä. (Ikonen 2004, 37.)

Korutaide sekoitetaan usein korumuotoilun kanssa, ja varsinkin ero uniikkeihin käsityönä valmistettaviin studiokoruun on usein epäselvä. Korutaiteessa on kuitenkin täysin erilainen lähestymistapa ja näkökulma kuin korumuotoilussa tai studiokoruissa. Muotoilussa oleellista ovat käytettävät tuotteet ja käytännöllisyys, kun taas korutaiteessa oleellisinta on esteettisyys, taiteellinen ilmaisu ja puhtaasti taiteellinen näkökulma. (Bonde Jensen & Mäkelä 2003, 4.)

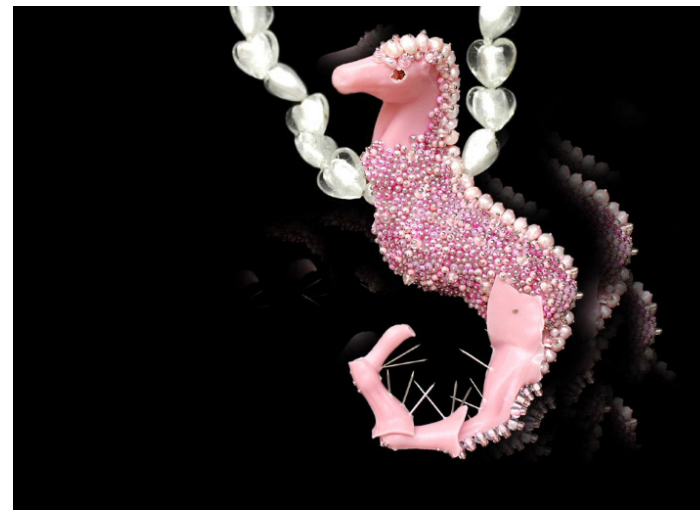
Taidekoru on siis taideteos, joka on ensisijaisesti tarkoitettu esille näyttelyihin, eikä sen suunnittelussa ole keskitytty korun käytettävyyteen, vaan puhtaasti sen estetiikkaan, ulkonäköön. Korumuotoilussa taasen käytettävyyden ja estetiikan pitää kulkea käsi kädessä; käytettävyys ei saisi kärsiä estetiikan vuoksi, mutta myöskään korun estetiikka ei saisi jäädä pelkän käytettävyyden varjoon. Korutaiteessa käytännöllisyys saa kärsiä esteettisyyden vuoksi. Korumuotoilun taas voisi sanoa olevan tietynlaista arjen taidetta.

KUVA 16. Eero Hintsasen *Winter Warrior 2*.

Yksi merkittävin ero korutaiteen ja korumuotoilun välillä on se, että korumuotoilussa vedotaan ostajan tunteisiin pyrkien herättämään hänessä positiivisia tunteita esinettä, tai tässä tapauksessa tuotetta kohtaan. Muotoilu on käyttäjälähtöistä, kun taas korutaiteessa on laajempi toimintaympäristö, ja sen lähtökohdat voivat olla mitä vain. (Ikonen 2004, 64.)

Miten korutaide taas eroaa muusta taiteesta? Muista taiteen lajeista korutaide eroaa sen kehollisuuden vuoksi. Korutaiteessa läsnä eivät ole vain teos, kokija ja ympäristö, vaan näiden lisäksi myös ihmisvartalo. Taidekorun voisi siis sanoa olevan ennen kaikkea fyysinen taideteos, jolla on intiimi suhde ihmiskehoon. (Ikonen 2004, 24; Bonde Jensen & Mäkelä 2003, 124.)

KUVA 17. Sari Liimattan *SICK SEA II*.

KUVA 18. Mari Syrénin *Barbien salainen unelma*.

4.2 Mitä on koru?

Mitä koru voi olla? Korutaiteessa koru voi olla ihan vain pelkkä ajatus, sillä samoin kuin nykytaiteessa on kaikki vapaata, on myös korutaide nykytaiteen lajina vapaata (Bonde Jensen & Mäkelä 2003, 4).

Suomalainen muotoilu on usein vankasti luottanut funktionaalisuuteen, mikä ei ole tukenut näyttävien korujen käyttöä. Dieter Ramsin, Braunin tehtaan pääsuunnittelijan mukaan jokainen esine on jollain tavalla funktionaalinen. Mutta milloin koru on funktionaalinen ja mikä on korun funktio? Korua voitaisiin pitää funktionaalisena silloin, kun se herättää huomion tai täyttää koristamisen tehtävän. (Bonde Jensen & Mäkelä 2003, 124.)

Koruun on myös perinteisesti ladattu erilaisia symbolimerkityksiä. Koru on aina merkki jostakin. Koru voi kertoa käyttäjänsä varallisuudesta, yhteiskunnallisesta asemasta tai johonkin tiettyyn sosiaaliseen ryhmään kuulumisesta. Silloinkin vaikka korun tehtävänä olisi olla käyttäjänsä koriste, viestii se ulkopuolelle monia asioita. (Bonde Jensen & Mäkelä 2003, 125.)

Tänä päivänä koru voi olla mitä vain. Pelkkä valokuva korusta tai ihan vain iholle painetusta jäljestä on korutaidetta ihan samalla lailla kuin käsin valmistettu esinekin. Perinteiset korujen materiaalit, kuten kulta ja hopea ovat saaneet rinnalleen mitä moninaisimpia materiaaleja, halpoja ja hauraitakin. Viimeisien parinkymmenen vuoden aikana korut ja koristautuminen ovat myös vieneet koruajattelua raaempaan ja arkaaisempaan (muinaisaikaisempaan) suuntaan lävistysten ja arpi- ja polttotatuointien myötä. (Bonde Jensen & Mäkelä 2003, 127 & 145)

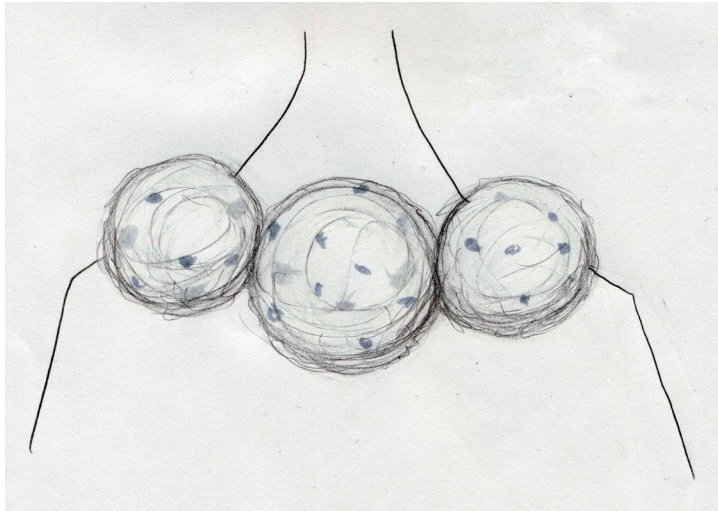

KUVA 19. Maria Nuutisen *Pavlonin koirat*. Valokuva Maria Nuutinen.

4.3 Omia taidekoruluonnoksia

Halusin siis opinnäytetyössäni muun muassa laajentaa näkemystäni siitä, mitä koru voi olla, joten halusin toteuttaa tätä uutta näkemystä myös konkreettisemmin, luonnostelemalla. Luonnosteluni saattaa usein jo alkutekijöissä kärsiä hieman liikaa siitä, että mietin onko luonnoksen koru yleensäkin valmistettavissa, ja pysyykö hinta mahdollisimman alhaisena. Haluan irtaantua tästä ajattelusta, ja kerrankin luonnostella ”hullusti”, ilman mitään rajoja, pitäen mielessä sen, että koru voi todella olla mitä vain.

En ole täysin tyytyväinen näihin luonnoksiini (luonnokset seuraavalla sivulla). Tämä voi johtua siitä, että pään sisällä minulla saattaa olla todella hullujakin ideoita, mutta niitä tuntuu olevan vaikea toteuttaa luonnoksiksi asti. Tässä voisi siis olla itselläni vielä kehityksen paikka. Mielestäni tärkeintä on, että ideoita kuitenkin löytyy vähintään oman pään sisältä (jos ne siis kuuluvat enemmän näihin korutaideteideihin), mutta ne tulisi aina dokumentoida jotenkin auki esimerkiksi kirjoittamalla ja piirtämällä. Korumuotoilussa taas monipuolinen ideoiden ja suunnitelmien dokumentointi on tärkeää varsinkin asiakastöitä tehdessä, sillä eihän asiakas sinne muotoilijan pään sisälle näe. Korutaide taas syntyy ehkä enemmän kokeilun ja intuition kautta, tai ainakin omasta mielestäni taiteen liian tiukka suunnittelu saattaa aiheuttaa hallaa itse ilmaisulle.

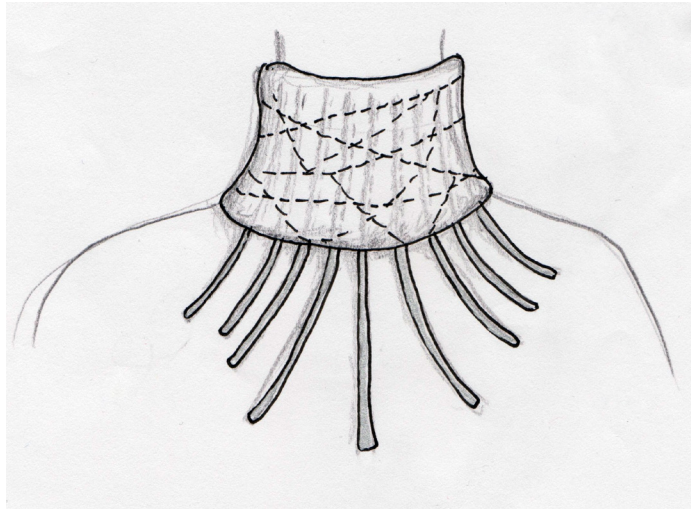

KUVA 20. Korutaideluonnos.

Kuvan 20. luonnoksessa isojen huopapallojen sisälle on huovutettu hopeaa osittain piiloon. Kuvan 21. kaulakoru rakentuu huovutetusta osasta, jossa on osittain huovutettuna sisälle kultaketjua. Kultaketjun pätkiä on ommeltu myös toisiinsa kiinni. Kuvan 22. koru koostuu metallilangoista, jotka on tikattu kiinni tekstiiliosaan. Metalliosat ovat hopeaa.

KUVA 21. Korutaideluonnos.

KUVA 22. Korutaideluonnos.

5. Kokeilujen kautta voittoon

En halunnut suoriltaan ”kylmänä” lähteä suunnittelemaan opinnäytetyön lopullista koruani, vaan koin tarpeelliseksi ensin kokeilla käytännössä tekstiilien käyttöä metallikoruissa. Näin saisin hieman käsitystä siitä, mitä kaikkea kyseisellä materiaalilla olisi mahdollista saavuttaa. Valmiita korukokeiluita käytän myöhemmin apunani käyttäjähaastatteluissa, joiden avulla saan lähtökohtia lopullisen korun suunnittelulle.

5.1 Korukokeilut

Korukokeiluihin valitsin käytettäväksi erilaisia ja erivärisiä tekstiilimateriaaleja, hopeaa ja kuparia. Vaikka tarkoituksena olikin tehdä ”vain” kokeiluja, halusin kuitenkin valmistaa korut huolella, jotta ne olisivat tarpeeksi edustavia käytettäväksi käyttäjähaastatteluissa. Tällöin ainakaan korujen keskeneräisyys ei vaikuttaisi haastateltavien mielipiteisiin niistä. Koruja suunnitellessa en tehnyt niistä luonnoksia, vaan kirjoitin paperille, minkälaisia koruja aioin valmistaa.

KUVA 23. Ristipistorannekoru.

5.1.2 Ristipistorannekoru

Ensimmäisen korukokeiluni valmistin jo tekstiilimuotoilun puolen Kokeilevat materiaalipajat – opintokokonaisuudessa opintojakson lopputyönä. Materiaaleina ovat kupari, huopa ja helmilanka. Ajattelin, että kuparin käyttöä esimerkiksi ranteessa estää usein sen suora kosketus ihoon, ja tästä aiheutuvat epämieluisat ihon reaktiot, mutta kun ranteen ja kuparin välissä onkin huopakerrok, ei tällaista ongelmaa pitäisi esiintyä.

Korun valmistin sahaamalla ensin rannerenkaan aihion kuparilevystä ja poraamalla kupariosan täyteen reikiä, tehden siitä näin ollen eräänlaisen ristipistopohjan. Tämä osa korusta oli suhteellisen helppo ja nopea tehdä, vaikkakin reikien poraamiseen kului jonkin verran aikaa. Kuparin pinnan käsittelin tekemällä siitä vähän kuluneen ja naarmuuntuneen näköisen. Korun huopaosan huovutin itse erivärisistä villoista. Kuparin muotoon vasaroimisen ja pintakäsittelyn jälkeen kiinnitin korun huopaosan kupariin ristipistoilla käyttäen kahta eriväristä helmilankaa. Tämä oli oikeastaan työn aikaa vievin osa, sillä samalla mietin, minkälaisia kuvioita halusin lankojen muodostavan.

5.1.2 Sateenkaaririipus

Seuraavan korun valmistamisen aloitin juottamalla paksuhkosta hopealangasta pyöreän renkaan, jonka hakkasin vasaralla hieman lytistettyyn muotoon. Juotin renkaaseen vielä pienen lenkin, johon kiinnitin riipuslenkin. Tämän jälkeen ryhdyin miettimään, minkä värisistä langoista korun tekstiiliosa rakentuisi.

Äitini on ollut innokas ristipistotöiden harrastaja, ja hänen jäljiltään on jäänyt paljon erivärisiä muliinilankoja laatikoston kätköihin. Lankoja etsiessä minulla oli mielessäni, että haluaisin niiden värien tuovan mieleen revontulet. Olen syntyperäinen lappilainen, joten lappilaiset aiheet monesti tuntuvat itselleni luontaisilta ja mieluisilta. Halusin myös, että värit niin sanotusti liukuisivat aina väristä toiseen. Kiinnitin langat yksitellen koruun solmimalla, ja solmin vielä jokaisen langan viereiseensä kiinni, niin että kaikki langat ovat toisissaan kiinni, eivätkä pääse liukumaan eri kohtaan. Lopuksi leikkasin lankojen päät v-muotoon. En ole ihan tyytyväinen valmiin korun väreihin, sillä ne tuovat ehkä enemmän mieleen sateenkaaren kuin revontulet. Väreistä olisi voinut myös käyttää vain paria eri sävyä niiden valööreissä.

KUVA 24. Sateenkaaririipus.

5.1.3 Palloriipus

KUVA 25. Palloriipus.

Seuraavan korun ideana minulla oli pallon muotoinen riipus, joka koostuisi huopapallosta ja hopeisesta puolipallon muotoisesta ”kupista”. Korun hopeisen osan sahasin ensin hopealevystä ja porasin siihen reikiä, joista huopapallo sitten kuultaisi hieman läpi. Tämän jälkeen pakotin hopeisen osan muotoonsa, ja juotin siihen riipuslenkin paikan. Viimeistelin hopeaosan kiillottamalla.

Korun huopaosan valmistin myös itse alusta alkaen huovuttamalla vaaleaa villaa palloksi. Tämän jälkeen yhdistin hopeaosan ja huopapallon liimaamalla ne toisiinsa superliimalla (Loctite), jota tiedän käytettävän muun muassa kivien istuttamisessa. Päätin kokeilla, miten tällä liimalla onnistuisi metallin ja tekstiilin liimaaminen toisiinsa. Osat liimautuivat toisiinsa hyvin, eikä huopapallo irronnut, vaikka sitä yritin hieman repiä hopeasta irti. Huono juttu tällaisessa kiinnitystavassa on tietenkin se, ettei korun osia saa irrotettua toisistaan puhdistamista varten. Vaalea huopa saattaa likaantua käytössä, ja hopea tietenkin tummenee ajan kuluessa. Tietenkin huopapallon voi väkisin irrottaa ja tehdä sen tilalle uuden, mikä ei sinänsä ole suuri työ, sillä vaihdetaanhan rikkoutuneita korukiviäkin koruihin, mikä vaatii jo usein enemmän työtä.

5.1.4 Rintaneula

Lähtiessäni valmistamaan seuraavaa korua, tiesin vain sen, että haluan yhdistää kangasta ja hopeaa, ja että haluaisin korun olevan rintaneula. Valmistin ensimmäiseksi korun hopeaosan, jota lähdin sahaamaan ihan vaan suoriltaan hopealevystä sen kummempia mieltimättä. Hopean muoto on oikeastaan siis vasta tekovaiheessa suunniteltua. Muodosta minulla tuli heti mieleen revontulet (yllätys, yllätys). Porasin hopeaan joitakin reikiä, sillä olin päättänyt, että hopea ja kangas yhdistyisivät toisiinsa ompeleilla. Juotin kappaleen taakse rintaneulamekanismit ja viimeistelin sen osittain kiillottamalla ja osittain naarmuttamalla, ja oksidoin hieman kappaleen alaosaa.

Korun kangasosiksi valitsin valkeita ohuita ylijäämätilkkuja. Ompelulangaksi valitsin erittäin ohutta kuparilankaa, jonka käyttöön olin tutustunut tekstiilipuolen Kokeilevat materiaalipajat -opintokokonaisuuden kudontapajassa. Asettelin hopeaosan taakse monta eri kerrosta kankaita ja ompelin osat kiinni toisiinsa kuparilangalla. Kuparilangalla ompelu oli helppoa, eikä lanka katkennut kertaakaan vaikka onkin ohutta. Leikkasin kiinnitettyt kangaspalat paremman muotoisiksi, ja pörhistin ne muistuttamaan höyheniä. Lisäsin hieman pikaliimaa rintaneulan taakse kohtiin, joissa kuparilanka on esillä, ettei se vaan pääsisi purkaantumaan.

KUVA 26. Rintaneula.

KUVA 27. Virkattu riipus.

5.1.5 Virkattu riipus

Tässä korussa halusin käyttää virkkaamista metallin rinnalla. Päätin valmistaa hopealengkkejä, joita sitten yhdistäisin toisiinsa virkkaamalla. Litistin hopeiset lenkit ja pintakäsittelin niitä niin, että naarmutin niitä, ja osan myös oksidoin. Virkkaamismateriaaliksi valitsin mustan helmilangan, sillä sitä minulla sattui olemaan jo valmiiksi saatavilla, ja sitä on mielestäni helppo virkata, sillä sen kierteet ovat tiiviit.

Minulla meni jonkin aikaa pähkäillessäni miten yhdistäisin hopealengkit virkkaamalla. Tein erilaisia aika epäonnistuneita kokeiluita, kunnes päätin virkata ensiksi pitsimäisen keskustan, jonka reunoille sitten virkkasin hopealengkit kiinni. Lopuksi tärkkäsin virkatun osan kovaksi käyttämällä sokeri-vesiliuosta. Kaupoista on toki saatavilla kemiallisia tärkkeitä, joita voisi olla järkevämpi käyttää, sillä sokerihan saattaa käytössä sulaa ja sotkea.

5.2 Käyttjähaastattelut

Ennen lopullisen korun suunnittelua haluan saada ulkopuolista arviota ja kommenttia valmistamistani kokeiluasteen koruista. En halua luottaa vain omaan ammattitaitooni, enkä pelkästään omaan makuuni, sillä vaikka korut ovatkin käsialaani, tulisi niiden miellyttää myös muita. Korulla täytyy olla käyttäjä.

Ulkopuolisten kommentit auttavat yleensä löytämään helpommin lisää uusia puolia suunnitelmista ja tuotoksista kuin mitä yksin pätkäillessä välttämättä löytäisi. On myös hyvä, että haastatteluun vastaavat ovat mahdollisesti muilta työelämän aloilta, jotta mielipiteet eivät olisi vain muotoilijan ja kulttuurialan henkilön kenties yksipuolisiakin huomioita. Eri lähtökohdista tulevilla ihmisillä on aina erilainen tapa käsitellä ja tulkita asioita.

5.2.1 Lähtökohdat

Aion haastatella eri-ikäisiä ihmisiä, sekä naisia että miehiä, jotka tulevat eri lähtökohdista. Haastateltavia voisi olla noin 10–15 henkilöä, sillä haastattelun ei ole tarkoitus olla määrällinen vaan laadullinen. Haastattelu on puo-

listrukturoitu, siinä on valmiita kysymyksiä, mutta vastaaminen ja kommentointi ovat täysin avointa. Haastattelussa keskitytään havainnointiin, jolloin haastateltavien kaikki huomiot ja kommentit kirjataan muistiin, jottei mitään tietoa menisi hukkaan.

Jokainen henkilö haastatellaan yksitellen, jotta haastattelutilanteessa saataisiin kaikki mahdollinen tieto tarkasti muistiin. Jokaisen haastattelun vastaukset kirjoitetaan erikseen muistiin haastattelupohjaan, joka löytyy liitteenä. Haastattelun apuna käytän valmistamiani korukokeiluja. Kysymykset koskevat pääasiassa näitä koruja ja niiden ominaisuuksia. Aivan aluksi pyydän haastateltavaa tutustumaan rauhassa koruihin ja koskettelemaan niitä vapaasti. Tällöin tarkkailen, mikä koru herättää kenties ensimmäisenä henkilön mielenkiinnon, ja mihin muihin koruihin hänen huomionsa erityisemmin keskittyy, esimerkiksi mitä korua hän koskettelee hartaimmin. Mahdolliset kommentit kirjataan koko ajan muistiin.

Haastattelussa kyselen korujen hyviä ja huonoja puolia, ja mikä näihin haastateltavan mielestä vaikuttaa. Pyydän myös tuomaan esille värejä ja muotoja, jotka koruissa miellyttävät. Tärkeää on saada ehdottomasti myös tietää, mitkä

asiat kyseisissä koruissa eivät välttämättä miellytä, jotta tällaiset ominaisuudet voidaan sulkea pois lopullisen korun suunnitteluvaiheessa. Pyydän myös haastateltavaa vertaamaan korujani ”tavallisempiin” jalometallikoruihin, jotta saisin tietoa siitä, millaisena tämänkaltaisia tekstiilistä ja metallista koostuvia koruja pidetään.

Tämän tutkimuksen pohjalta saan tietoa siitä, minkälaisia koruja minun kannattaisi lähteä opinnäytetyöni loppuvaiheessa suunnittelemaan ja valmistamaan.

5.2.2. Tulokset

Haastateltavat hankin tuttavapiirini kautta pääasiassa Rovaniemen ja Helsingin alueilta. Vastaajia oli yhteensä 9. Vastaajien ikähaarukka oli 19–56 vuotta, joista suurin osa oli omaa ikäluokkaani (20–25 vuotta). Sukupuolijakauma oli todella tasainen, vastaajista naisia oli 5 ja miehiä 4.

Huomattavasti eniten suosiota saaneet korut olivat virkattu koru (4 ääntä) ja rintaneula (4 ääntä), joiden äänimäärä menikin tasan. Yksi haastateltavista valitsi lempikorukseen huopapallokorun. Huomioitavaa mielestäni on, että virkattu koru ja rintaneula olivat suosittuja riippumatta vastaajan iästä tai sukupuolesta. Onnistuin siis hyvin jo tässä vaiheessa suunnittelemaan koruja, jotka miellyttävät mahdollisimman monta henkilöä.

Seuraavana on koottuna vastaajien antamia kommentteja jokaisesta korusta erikseen.

Virkattu koru:

- muoto on kiva, hopean väri miellyttää, pitsistä näkyy esimerkiksi värikäs vaate läpi, musta ja metalli-yhdistelmä sopii monen (vaatteen) kanssa
- kivan pyöreä yleismuoto, tykkää symmetriasta
- yksinkertainen, minimalistinen ja tyylikäs
- kiinnittää huomion, musta ja metalli yhdessä
- kaikki ovat hienoja, mutta jos itse käyttäisi, niin tämä sopisi kaikkien vaatteiden kanssa
- tämä on sellainen hillityn hieno
- hyvä on, että on erikoisempi yksityiskohta (virkattu osa)
- ostaisin
- musta keskusta sopii kaiken kanssa; ei ole liian kirkas väri, että se määräisi minkälaisen paidan kanssa sitä voisi pitää
- tykkää kukkamaisuudesta
- on liian iso koru omaan makuun
- musta ja hopea toimivat yhdessä
- tähän pitäisi keksiä jotain muuta uutta, tällaisia on aika paljon
- tätä pitäisi kehittää
- ihan kuin joku romu, joka löytyy jostain laatikosta

Virkatussa korussa miellyttivät siis sen yksinkertainen muoto ja hillitty tyylikkyys. Vastaajat pitivät myös siitä, että korun väreinä ovat hopea ja musta, jolloin se sopii helposti kaiken kanssa yhteen. Koru sai hyvin vähän kritiikkiä, mutta osaltaan korun yksinkertaisuutta arvosteltiin niin, että siinä on ehkä jotain liian tuttua ja sen takia se ei ole tarpeeksi erikoinen.

Omasta mielestäni korun hyviä puolia on tosiaan sen hillitty muoto, joka ei kuitenkaan ole ihan pelkkä normaali ympyrä, vaan siinä voi nähdä myös jotain muuta kuten juuri kukan, jonka yksi vastaaja mainitsi. Huonoja puolia on mielestäni korun musta väri, sillä minusta yhdistettynä hopean kanssa ainakin tässä korussa loppuvaikutelma on jotenkin kuollut. Myös se, että tekstiiliosa ei ole irrotettavissa hopeaosista on miinuspuoli. Toisaalta, virkatut liinatkin kestävät hyvin käyttöä, joten miksei korun virkattu osa sitten kestäisi. Likaantuessa korun voisi puhdistaa pesemällä. Hopeaosien tummuminen ei haittaa toisaalta siksi, että osa osista on oksidoitu ja osa taas on naarmutettu. Korun hopeaosat ovat siis jo valmiiksi vähän elämää nähneitä.

Rintaneula:

- metalliosan muodosta tulee mieleen esimerkiksi revontulet
- ei ole takaosasta varma, ehkä nahka sopisi paremmin
- liikaa ”karvaa”, voisi olla hienovaraisemmin
- karvassa liikaa volyymia, karva varastaa show’ta metalliosuudelta
- ottaisi valkoisen osan pois, silloin ehkä sopisi omaan tyyliin paremmin
- näyttää joelta, näytti heti silmään hyvältä
- hyvät värit: hopeaosan tumma ja vaalea osa
- muoto miellyttää
- liittyy tänne pohjoiseen, ja tästä tulee mieleen revontulet
- tällä voisi olla menekkiä, tätä voisi tehdä hopeasta tai kuparista tai muusta sellaisesta
- tämä on kehityskelpoinen ja pintaa voi muuttaa: sileä, rypyläinen, kultahippuja
- tämä on ehkä vanhemman ihmisen koru
- tässä on jännä kuviointi ja ristipistot on jännästi tehty
- tämä ei ole tavallisen näköinen koru vaan tässä on jotain uutta
- vähän niin kuin revontulet

Rintaneulassa eniten positiivista huomiota sai sen hopeisen osan muoto, josta monilla vastaajilla tuli mieleen revontulet. Korun tekstiiliosa sai aika paljon kritiikkiä osakseen, sillä tekstiilin karvamaisesta ulkomuodosta ei oikein välitetty.

Itse olen samoilla linjoilla vastaajien kanssa. Mielestäni korun tekstiiliosa näyttää liian irralliselta ja oudolta, ja koru olisi parempi kokonaan ilman tekstiiliä. Hopeaosan muoto on mukavan uniikki ja orgaaninen, ja sen sahasinkin vain levystä mututuntumalla. Pidän itse paljon siitä, miltä kuparinen lanka näyttää yhdistettynä hopeisen osan kanssa, tässä olisikin mahdollisuuksia jatkokehittelyyn.

Huopapallokoru:

- häiritsee se, että huopaosa on liian iso verrattuna hopeaosaan, mutta muuten kyseisen korun idea on ehkä jopa paras
- ei ole kauhean kiva, näyttää kupilta jossa on karvapallo
- pallo on hyvä asia
- tuli mieleen jokin Kalevala Korun koru
- yksinkertainen on kaunista
- saattaisi pitää tätä korua
- mielenkiintoinen muoto, koska on pallo
- huopa-osa voisi olla erivärinen (värikä)

- yksinkertainen pyöreä
- hyvät värit: valkoinen ja hopea
- kangaspallo on liian hallitseva

Huopapallokoru olisi voinut saada enemmän suosiota, jos olisin voinut vielä hieman hioa sen ulkonäköä. Ensinnäkin huopaosan säteen tulisi olla sama hopeisen osan kanssa. Tässä versiossa huopaosa on liian iso. Muuttaisin luultavasti myös huopaosan väriä mielenkiintoisemmaksi. Korun hopeaosan reikäkuvioinnin muuttaisin säännöllisemmäksi, ehkä muistuttamaan pitsikuviointia. Huono puoli tässä versiossa on varsinkin se, että koska hopeinen osa on luonnollisesti painavampi kuin huopa, kääntyy korun hopeaosa kaulalla piiloon. Riipuslenkin kohtaa hopeisessa osassa tulisi siis muuttaa, jotta koru olisi paremmassa tasapainossa. Muuten tämä koru voisi olla kehityskelpoinen, sillä se on sopivan yksinkertainen moneen makuun, mutta siinä on kuitenkin oma pieni twistinsä.

Sateenkaarikoru:

- korua on kiva räpeltää
- värit miellyttävät: sateenkaari-valööri
- kaikki värit kivoja, yhdessäkin, mutta voisi esimerkiksi olla vain joitakin sävyjä
- värit yhdistyvät automaattisesti tiettyyn aatteeseen, muuten tosi mukavan näköinen
- väriskaala (valööri) hyvä
- tämän kaltaista muotoilua ei ole nähnyt
- tämä on kiva, tulee revontulet mieleen
- tykkään ideasta, mutta jos naruosa olisi metallia tai jostain yhtenäistä, niin olisi parempi
- värit eivät ole sellaiset mitä itsellä pitäisi, liian kirjavat värit
- ei ole oman tyylinen (muoto tai värit)
- ei pysty kuvittelemaan kenenkään päällä
- värit ovat ihanan raikkaat ja niitä pystyy vaihtelemaan
- tässä on sateenkaaren värit
- tyypillinen lapinkoru väreiltään tai jotenkin lappilainen

Sateenkaarikorun värit olivat monelle hieman liikaa, mutta kuitenkin värien valöörimäisestä vaihtelusta pidettiin. Nyt jälkeinpäin vaihtaisin korun värit johonkin tietyn sävyn valööreihin. Mielestäni tämä koru on kuitenkin ehkä liian yksinkertainen, tai oikeastaan sen hopeista osaa tulisi kehittää jotenkin. Myös tekstiiliosan kiinnitystä tulisi kehittää niin, että se olisi kenties irrotettavissa tarvittaessa.

Ristipistorannekoru:

- näytti kaukaa kääremeennahalta, ehkä liian monta asiaa yhdessä korussa
- liikaa, kuparin kanssa ei toimi molemmat yhdistelmät (ristipistojen värit ja huopa)
- liian erikoinen, haluaa sulautua massaan
- jotenkin saamelainen
- värit ovat kohdallaan, mutta huopaosa on vähän liian ”elänyt”, ei suora
- materiaalit eivät pelaa yhteen, kuten eivät myöskään värit
- ei ole tämän näköistä nähnyt koskaan, että on yhdistetty erilaisia materiaaleja
- tässä on kivat värit
- liian jäykkä rannekoruksi, ja värit ovat sellaisia, etteivät sovi yhteen

Tämä koru sai eniten kritiikkiä siitä, että sen värit ja materiaalit eivät toimi yhdessä, ja yhdyn kyllä näihin vastaajien mielipiteisiin. Pari haastateltavaa kylläkin mainitsi juuri korun värit miellyttäväksi. Selvä juttu on mielestäni kuitenkin se, että tässä korussa on yhdistetty aivan liian monta asiaa. Ensinnäkin värejä voisi yksinkertaistaa ja valita paremmin yhteen sopiviksi. Kupari on jo sinänsä värikästä metallia, joten huopaosa ja ristipistolangat voisivat olla vaikka valkoisia, jolloin ne korostaisivat kuparin omaa värikyyttä. Pidän kuitenkin ideasta, että metalli toimii ristipistopohjana, joten tätä voisi kehittää eteenpäin.

Viimeisenä pyysin haastateltavia vertailemaan korujani tavallisempiin jalometallikoruihin. Suurin osa sanoi, että minun koruni ovat omaperäisempiä, värikkäämpiä, eivätkä ne ole massakoruja, vaan niissä on käytetty luovuutta ja niissä näkyy käsityön jälki. Pari vastaajaa sanoi, että koruista puuttuu tarvittava jalometallikorujen kimallus ja että tekstiili alentaa korun arvoa. Aika moni kertoi, ettei ole aikaisemmin törmännyt vastaaviin koruihin, joissa olisi käytetty myös tekstiiliä.

Olen hyvin tyytyväinen saamiini vastauksiin ja erittäin kiitollinen kaikille haastatteluuni osallistuneille. Haastateltavani auttoivat näkemään koruni hyvät ja huonot puolet selvemmin, ja nyt tiedän mihin suuntaan jokaista niistä pitäisi kehittää, jotta ne toimisivat paremmin.

5.2.3 Kohti korua

Haastattelun pohjalta voin päätellä, että tulevan korun haluttuja ominaisuuksia eli korun tarpeita ovat pääasiassa yksinkertaisuus muotokielessä, mutta että korussa täytyy kuitenkin olla jotain mikä herättää mielenkiinnon. Toisaalta myös orgaanisempi muotokieli voi olla haluttu, kuten voi päätellä rintaneulan suosioista. Haastateltavat löysivät osasta koruista revontulet, joten voisin käyttää myös niitä lähtökohtana, sillä ne ovat myös itselleni mieluinen aihe,

kenties lappilaisuudestani johtuen. Moni kiinnitti huomionsa myös rintaneula-korun ristipistoihin, joten tätä ominaisuutta voisin käyttää joissakin suunnitelmissa. Haluaisin että lopullisessa korussa saisin käytettyä tekstiiliä kekseliäällä tavalla, ja että korun metallin ja tekstiilin suhteet olisivat tasapainossa.

6. Materiaalit

Korujen valmistamisessa on aina käytetty paljon erilaisia materiaaleja, eikä ole mikään uusi ilmiö, että koruissa sekoitetaan eri materiaaleja. Jo hyvin varhaisissa koruissa on yhdistelty luita, siemeniä, simpukankuoria ja muita löydettyjä ja kerättyjä esineitä, saaden näin aikaan erittäin yksilöllisiä töitä. (Haywood 2009, 8.)

Korulla voi olla erityinen merkitys kantajalleen. Joskus itse materiaalit saattavat projisoida näitä merkityksiä. Viktorianisissa koruissa on usein käytetty eri materiaalien yhdistelmiä tarinankerronnan menetelmänä tai salaisena viestinä. Erilaisten kivien yhdistelmät yhdistettynä jalometalliin, kuten kultaan, ovat esimerkiksi saattaneet merkitä rakkauden sanomaa. Hiuksia liitettiin usein muistomerkiksi koruihin. (Haywood 2009, 8.)

1800-luvulla teräksestä ja raudasta tuli suosittuja korujen materiaaleja. Berliinissä tehtaasivat korvasivat jalometalleista tehdyt korut raudasta tehdyillä, koska siihen aikaan tarvittiin kultalahjoituksia auttamaan sodan ponnistuksissa. Tekijät ja käyttäjät olivat innoissaan uusista tekniikoista ja materiaaleista, ja katsottiin olevan isänmaallista käyttää ”Berliinin rautaa”. (Haywood 2009, 9.)

1960-luku oli uusien materiaalien aikaa sekä teollisesti valmistetuille koruille että taidekoruille. Tuolloin materiaalit näyttelivät suurta osaa korun ympärillä käytävässä keskustelussa. Etenkin muovista valmistetut korut mursivat perinteitä ja protestoivat kultasepäalan perinteitä vastaan. Myös luonnonmateriaalit nousivat tuolloin arvoonsa ympäristötietoisuuden lisääntymisen ja nuorison radikalisoitumisen myötä. 1960-luvun lopulla korujen materiaaleiksi ilmestyivät muun muassa poronluu ja luonnonkivet. (Bonde Jensen & Mäkelä 2003, 125–126.)

6.1 Pohdintaa materiaaleista ja niiden arvottamisesta

Eräänä iltana bussissa istuessani näin sen ikkunasta aitaan spreijatun graffitin: OLET ORJA. Olemmeko kaikki orjia siinä suhteessa, mitä pidämme arvokkaana ja parempana? Onko vain sokeaa yleistä luuloa, että tietyt materiaalit ja niistä valmistetut tuotteet olisivat enemmän tai vähemmän arvokkaita?

Miksi korumuotoilussa niin usein arvostetaan juuri jalometallien käyttöä korujen materiaalina? Esimerkiksi Amerikassa on aina ollut suurta arvostusta tekstiilejä kohtaan

koristuksena, mikä taas ei ole rantautunut Eurooppaan. Onkin mielenkiintoista, kuinka erilaisia arvokäytäntöjä eri kulttuureissa on syntynyt. (Haywood 2009, 9.)

Materiaaliuskollisuus on jo pitkän aikaa liittynyt korujen valmistamiseen. Korujen arvottamisessa materiaalit ovatkin näytelleet suurta osaa. Etenkin harvinaisemmat luonnonmateriaalit ovat olleet suosituimpia ja arvostetumpia materiaalivaihtoehtoja. Metalleja on käytetty koruissa alusta alkaen. Kulta on etenkin ollut tärkeä materiaali monissa kulttuureissa historian aikana, ja se on vieläkin koruntekijöiden suosima materiaali. Kullan symbolisina ominaisuuksina on aina pidetty varakkuutta ja taikuutta, ja tämä käsitys pitää paikkansa vielä nykypäivänäkin. Metalleja on aina käytetty yhdessä toisten materiaalien kanssa, joskus myös halvempien materiaalien kanssa. (Haywood 2009, 8; Ikonen 2000.)

Jalometallien arvostus korumateriaalina tuskin tulee ainaakaan tällä vuosisadalla täysin romuttumaan. Jalometallien arvostuksen peruspilareita ovat niiden harvinaisuus, kestävyys ja työstettävyys. Itselläni kuitenkin jalometallien arvostusta vähentää se arveluttava seikka, että esimerkiksi kultakaivoksia perustetaan Lappiin ja maata revitään auki niin, että kaunis luonto turmeltuu. Onko sellainen materiaali sitten minkään ”arvoista”? Kestäviä koruja saa kyllä valmistettua muistakin materiaaleista. Muitakin arvokkaita materiaaleja löytyy esimerkiksi tekstiilien, puun ja kivien maailmasta.

Mielestäni koru kyllä kestää käyttöä, kunhan se vain valmistetaan huolella, riippumatta mistä materiaalista. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii tarina siitä, kuinka tekstiilitaiteilija Sonja Hahn-Ekbergin eräs koruteos oli vahingossa päätynyt pesukoneeseen lakanoiden kanssa pyörimään koko ohjelman ajaksi, ja tullut ulos lähes ennallaan (Derr 2010, 68). Minusta ajan tuoma ”patina” ja kuluneisuus jopa kuuluvat tuotteen normaaliin elinkaareen, ja tuotteen kuuluu olla vähän elämää nähnyt. Ehkä ajan kuuluu jättää jälkensä tuotteisiin ihan samalla lailla kuin se jättää jälkensä kaikkeen, myös meihin. Eihän mikään ole ikuista.

Erittäin kalliit uniikit timanttikultakorut eivät koskaan tule olemaan kaikkien koristeena, sillä kenellä normaalituloisella moisiin olisi varaa? Edullisempien materiaalien käyttäminen uniikkikoruissa mahdollistaisi niille suuremman käyttäjäkunnan. Mielestäni kullan ja timanttien käyttäminen koruissa ei edes ole kauhean ”uniikkia”, sillä niiden arvostaminen on jo niin vanhakantaista ja yleistä. Uniikimpaa olisi käyttää jotain luonnosta löytyvää materiaalia, joka on jo itsessään uniikki kappale. Jos korun arvo perustuu vain timantteihin ja kultaan, on sen arvo mielestäni todellisudessa aika alhainen. Korun muotoilussa itsessään tulee olla jotain uniikkia, jota sitten eri materiaalivalinnat tukevat.

Mielenkiintoisena ilmiönä pidän sitä, kun selvästi edullisempia materiaaleja yhdistetään jalometallin kanssa. Tällöin käytettävän jalometallin arvokkuus voi korostua.

Omasta mielestäni tällainen toiminta voi olla myös tietynlaista protestointia eri materiaalien arvottamiselle, kun niin sanotusti halvempi materiaali yhdistetään niin sanotusti kalliimman materiaalin kanssa kuitenkin samanarvoiseen asemaan, rinnakkain.

Taideteoksessa itse materiaalit eivät tuo sille lisäarvoa. Materiaalit eivät ole se seikka, joka tekee teoksesta kauniin, vaan ne tuovat esille teoksen kauneuden. Jos tällaista teosta tulkitaan sen materiaaleista käsin, erehdytään teosta pitämään vain lisäkeillä varustettuna tarvikkeena. Tällainen ajattelutapa on mielestäni tärkeää myös korumuotoilussa. Ensin tulisi suunnitella koru, ja vasta sitten miettiä mitkä materiaalit saisivat sen ”kauneuden” parhaiten esille. Muotoilijankaan ei tulisi olla ikuisessa liitossa vain kullan, hopean ja muiden jalometallien kanssa. (Ikonen 2004, 86.)

6.2 Tekstiilimateriaalit ja mitä ne tuovat koruun

Kun tekstiilimateriaaleja yhdistetään koruihin, tulee tietenkin mieleen, miten hyvin ne kestävät käytössä korun metallin rinnalla. Tämä on mielestäni hieman turha kysymys sinänsä, sillä käytämme jokainen eri tekstiilimateriaaleista valmistettuja vaatteita joka päivä. Tottahan on, että toiset materiaalit kestävät paremmin käyttöä kuin toiset, mutta itse uskon siihen, että kun tuote on laadukkaasti ja huolella

valmistettu, on se myös kestävä. Tekstiileillä on materiaaleina minusta monia hyviä ominaisuuksia, vaikka eroja tietenkin löytyy eri tekstiilimateriaalienkin välillä. Tekstiilit voivat olla värikkäitä, haptisia, aistillisia, muokattavia ja hyvin puhdistettavia. Tekstiilimateriaaleista löytyy hyvin laaja skaala erilaisia vaihtoehtoja erilaisiin käyttötarkoituksiin ja lopputuloksiin. Suuri osa jalometallikoruista on värittömiä, mikä voidaan helposti halutessa korjata yhdistelemällä tekstiilejä koruun. Tekstiilit tuovat myös haptisuutta mielestäni jopa hieman kuolleen materiaalin, metallin rinnalle. Tekstiilillä voidaan mielestäni saada aikaan värikkäämpiä, omaperäisempiä ja kokonaisvaltaisempia koruja, ja niillä saadaan helposti aikaan vaihtelua verrattuna perinteisempiin jalometallikoruihin. Koru viestii muodollaan, värillään ja tunnullaan, ja näitä viestejä voidaan mielestäni entisestään korostaa käyttämällä metallin rinnalla tekstiiliä materiaalina.

Tekstiileistä on tulossa suosittu koruntekijöiden materiaalivalinta ja ostajienkin osalta tekstiili on materiaalina yhä hyväksytympi. Koruntekijät ovat omanneet myös tekstiilitekniikat ei niin perinteisten materiaalien työstämisessä. Tällaisesta esimerkkinä toimivat sähköjohtojen neulominen tai vaikka kumin punominen. Kuten metalleilla, tekstiileillä on monia mahdollisia työstötekniikoita, kuten esimerkiksi kankaanpainanta, kutominen, huovuttaminen ja kirjonta. (Haywood. 2009 16.)

Mahdollisuudet ovat siis rajattomat. Vaikka tekstiilimateriaalit eivät kestävyytensä puolesta yltäisi metallien tasolle, on minusta niiden etu kuitenkin siinä, miten helposti ne ovat muokattavissa verrattaessa metalleihin. Tekstiilityöskentely on tekijälleen ehkä armeliaampaa kuin työskentely metallien parissa, sillä esimerkiksi virheiden korjaaminen on monesti helpompaa, eikä tekstiilien kanssa työskentely vaadi yhtä paljon voimaa. Itse näen tekstiilien kanssa työskennellessäni yleensä paljon enemmän avoimia ovia kuin metallien kanssa, sillä metalli on niin jäykkää ja mielestäni jotenkin kuolleempi materiaali ainakin työstämisen aikana.

Tein hieman tiedonhakuja eri tekstiilimateriaalien ominaisuuksista. Korukäytössä tekstiili ei saisi likaantua liian helposti, tai jos likaantuukin, liian täytyisi olla pultattavissa helposti. Materiaalin täytyisi myös olla sen verran lujaa, että se kestäisi kulutusta normaalikäytössä. Olisi myös hyvä, jos materiaali ei rypistyisi liikaa käytössä.

Puuvillatuotteen ominaisuuksiin kuuluvat muun muassa, että se on lujaa, se venyy ja joustaa vähän, sillä on hyvät pesuominaisuudet ja miellyttävä tuntu. Puuvilla rypistyy helposti, ellei siinä ole siliävyysviimeistelyä ja se likaantuu herkästi. (Markula 1999, 51; Boncamper 2011, 66.)

Puuvilla on mielestäni hyvä valinta korumateriaaliksi juuri sen lujuuden, venyvyyden ja mukavan tunteen vuoksi. Huonoja puolia on sen likaantuvuus, mikä onneksi voidaan välttää käyttämällä puuvillaa, joka on viimeistelty likaahylkiväksi.

Vahattu puuvillalanka on lujaa materiaalia, joka sopii hyvin esimerkiksi korujen punomiseen tai korun ripustusmateriaaliksi. Vahattua puuvillalankaa löytyy monissa eri väreissä ja paksuuksissa. (Hettmansperger 2005, 11.)

Pellavatuotteet ovat erittäin lujia, lujempia kuin puuvilla. Pellavakin rypistyy helposti, mutta se ei likaannu helposti kuten puuvilla, ja se on helppo puhdistaa. Pellavalla on kaunis kiilto ja se on miellyttävän tuntuista, mutta kuitenkin jäykkää eikä kestä hyvin taivutusta. (Markula 1999, 59; Boncamper 2011, 86.)

Pellavan jäykkyys voi olla sekä hyvä että huono puoli korukäytössä. Onneksi pellavaakin on mahdollista saada erilaisina tuotteina, paksuina ja näin jäykempinä, tai vaikka hieman ohuempina kankaana, jolloin siitä saadaan aikaan herkempiä muotoja. Pellavan lujuus ja hyvä puhdistettavuus ovat hyviä ominaisuuksia korukäytönkin kannalta.

Villatuotteet ovat pehmeitä, ilmavia ja joustavia. Niillä on hyvä taivutuksenkesto, muovautumiskyky ja lianhylkivyyys. Villa puhdistuu helposti, mutta se saattaa rypistyä vesipesussa. Se ei ole erityisen lujaa, mutta kuitenkin sitkeää. Huonoja puolia ovat vanuvuus, kulutuksesta aiheutuva kiilto sekä heikko hankaus- ja murtolujuus. (Markula 1999, 73; Boncamper 2011, 103.)

Villan parhain ominaisuus korukäyttöä ajatellen on mielestäni sen pehmeys ja ilmavuus, mikä toisi kovemman tuntukselle metallikorulle pehmeää haptisuutta. Villan puhdistettavuus on myös tärkeä ominaisuus. Vanuvuus aiheuttaa kuitenkin ongelmansa käytön kannalta.

Silkkituotteet ovat lujia, joustavia ja kestävät hyvin kulumusta ja hylkivät likaa. Silkillä on kaunis kiilto ja se on miellyttävän tuntuista, mutta helposti liestyvää. Silkki kestää huonosti hikeä ja voi haurastua hapen ja auringonvalon vaikutuksesta. Silkki on kallista. (Markula 1999, 81; Boncamper 2011, 166.)

Silkki on arvokas tekstiilimateriaali, ja sopii näin käytettävämmäksi arvokkaammissa koruissa. Silkkikin on lujaa, kulumusta kestävä ja likaa hylkivää, mitkä ovat kaikki hyviä ominaisuuksia korukäytössä. Silkin reagoiminen hien, hapen ja auringonvalon kanssa voi kuitenkin aiheuttaa ongelmia pitemmällä tähtäimellä.

Hyvä tekokuitu korukäytössä voisi olla esimerkiksi viskoosi. Viskoosi on lujuudeltaan heikompaa kuin puuvilla, mutta parempaa kuin villa. Viskoosi venyy paremmin kuin puuvilla, mutta se joustaa huonosti. Viskoosi laskeutuu kauniisti, mutta se rypistyy, ellei sitä ole viimeistelty siliäväksi. Koska viskoosin pinta on sileää, se puhdistuu melko helposti. (Boncamper 2011, 173.)

Hyvä koruissa käytettävä luonnonystävällinen materiaali olisi hamppukuitu, jonka lujuus on erittäin hyvä. (Markula 1999, 60). Mielestäni eri materiaalien käytössä tulisi nykyaikana aina kiinnittää huomiota niiden eettisyyteen ja ekologisuuteen. Myös mahdollisuus käyttää kierrätysmateriaaleja tulisi aina ottaa selvälle.

7. Arjen taidetta

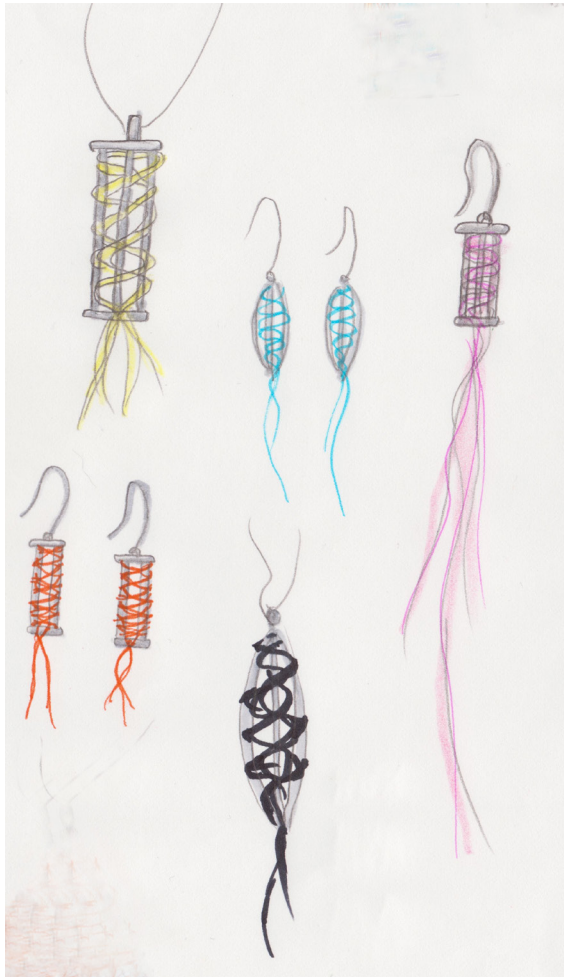
Tässä luvussa suunnittelen ja valmistan opinnäytetyöni lopullisen korun, johon kaikki työssäni aikaisemmin tekemäni on vaikuttanut. Tämän kappaleen ja koko opinnäytetyön nimi syntyivät siitä, että muotoilu on mielestäni eräänlaista arjen taidetta, sillä sen päämääränä on saada aikaan toimiva, mutta kuitenkin esteettinen tuote. Muotoilussa yhdistyvät siis aina jollakin tapaa taide ja arjen vaatimukset.

7.1 Luonnostelu

Ideoita suunnitteluuni saan yleensä luonnosta ja eri materiaaleista sekä niiden erilaisista käyttömahdollisuuksista. On mielenkiintoista olla samalla materiaalitutkija ja suunnittelija. Tietenkään kaikki suunnitelmat eivät lähde suoraan materiaalista, vaan myös itse muodosta. Uusia ideoita syntyy kuitenkin yleensä helposti juuri ottamalla tutkittavaksi uuden materiaalin, ja miettimällä, miten sen saisi toimimaan korussa. Tämän opinnäytetyön lähtökohtana olikin korukäytössä itselle uuden materiaalin käyttäminen yhdessä tutun materiaalin, metallin kanssa. Tämän vuoksi suunnitelmat ovat jo suoraan materiaalikeskeisiä muotoa kuitenkaan unohtamatta.

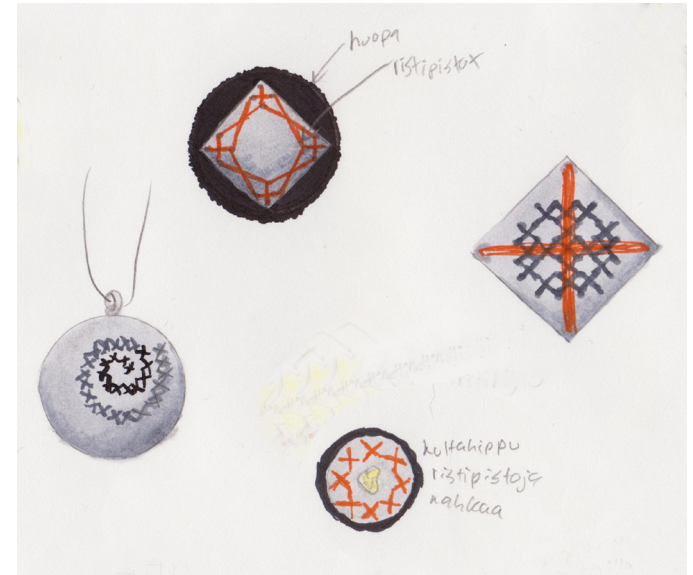
KUVA 28. Luonnoksia.

KUVA 29. Luonnoksia.

KUVA 30. Luonnoksia.

KUVA 31. Luonnoksia.

Luonnostellessa pidin mielessäni käyttäjähaastatteluista nousseet tarpeet koruille. Luonnostelin koruja, joiden muotokieli on hyvinkin yksinkertainen, mutta koitin saada tekstiilin lisäämisellä niihin pientä erikoisuutta. Luonnoksia on nähtävillä laajemmin liitteessä 2. Luonnoksista nousi minulle heti ensin pari lempivaihtoehtoa lopulliseksi koruksi (kuvat 32. ja 33.). Päädyin lopulta valitsemaan valmistettavaksi koruksi kuvan 33. korun. Tähän päädyin sen helpomman sarjatuotettavuuden kannalta, ja muutenkin näin kuvan 33. ideassa enemmän mahdollisuuksia korun variointiin.

KUVA 32. Riipuksia.

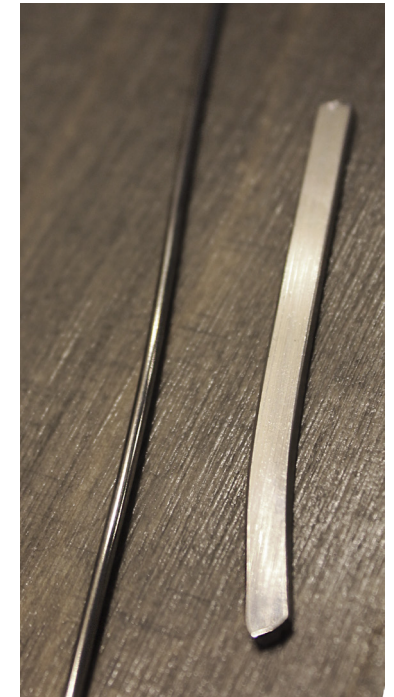
KUVA 33. Korvakorut.

7.2 Valmistus

Halusin valmistaa valitusta korusta sarjan, johon kuuluisi riipus ja korvakorut. Koska olen tehnyt opinnäytetyötäni pääasiassa kotikaupungissani Rovaniemellä, sain onnekseni mahdollisuuden valmistaa lopulliset korut Taigakoru Oy:n verstaalla. Olen aikaisemmin suorittanut kummatkin työharjoitteluni Taigakorulla, joten yritys ja sen tilat olivat jo ennestään tutut. Taigakorulta minulla oli myös mahdollisuus ostaa tarvittavat materiaalit korujen tekoa varten.

Aloitin korujen valmistamisen ensin piirtämällä tarkemmat mittapiirroksot niistä. Tämän jälkeen otin palan hopeatankoa, jota valssasin ohuemmaksi. Tein myös tangosta noin parin millin paksuista levyä korujen päätyaloja varten. Vedin valssatusta hopeasta 1,95 millin lankaa. Tämän jälkeen sahasin ja viilasin koruihin sopivan kokoiset kappaleet. Juotin pienet hopeatangot jokaisen kerrallaan ensin toiseen päätypalaan, ja sen jälkeen tankojen toiseen päähän juotin toisen päädyn. Korujen yläosaan juotin vielä pienet lenkit, joihin kiinnittää riipuslenkin ja korvakorukoukut.

Seuraavaksi vuorossa oli korujen viimeistely. Ensin hioin korujen pinnat tasaiseksi ja kiillotin ne laikalla. Mielestäni korujen kiiltävä pinta ei kuitenkaan toiminut halutulla lailla tekstiilien kanssa, joten päätin tehdä pinnasta matan. Mattapinta toimikin paremmin erilaisten tekstiilimateriaalien kanssa.

KUVA 34. Valmistusmateriaalit.

KUVA 35. Korujen palasia.

KUVA 36. Valmis riipuspohja.

KUVA 37. Korvakorujen valmiit pohjat.

Mielestäni korut toimivat myös ilman tekstiilien lisäämistä niihin. Etenkin korvakorut olivat mielestäni kauniit korvissa jo ilman tekstiiliä. Korujen valmistuttua lähdin kojeilemaan eri mahdollisuuksia pujottaa kankaita ja lankoja niihin.

7.3 Valmiit korut ja niiden arviointi

En vielä täysin korun luonnosteluvaiheessa tajunnut, kuinka monipuolisesti siihen voikaan yhdistää eri tekstiilimateriaaleja. Tämän huomattuani olisin voinut tehdä vielä vaikka kuinka monta eri variaatiota korusta, mutta jatkan varioimista pidemmälle vasta opinnäytetyön jälkeen. Kuvat valmiista variointimahdollisuuksista löytyvät liitteistä (Liite 3.). Itse korun hopeisissa osissa, eli korun ”pohjissa” olisi minusta vielä kehiteltävää. Vaikka osat toimivat myös ilman tekstiilejä, ovat ne minusta jotenkin hieman liian yksinkertaisia käytettäväksi yksinään.

Korvakorut toimivat mielestäni paremmin ilman tekstiilejä kuin riipus, sillä ne näyttävät jotenkin kevyemmiltä, ja melkein valmiilta koruilta jo ilman tekstiiliä. Riipus taas näyttää ilman tekstiilejä siltä, että siitä tosiaan puuttuisi jotain. Tämäkin asia voisi korjaantua pienellä jatkokehittelyllä ja esimerkiksi mittasuhteita hieman muuttamalla. Valmistamani korut olivat kuitenkin ensimmäiset versiot,

eli prototyypit, mitkä luonnosten pohjalta valmistin. Seuraavat versiot tulisi mallintaa 3D-ohjelmalla, jotta koruista saisi täysin symmetriset. Nyt valmistin korut täysin käsityönä, jolloin pienen pieniä heittoja mitoissa on havaittavissa. Korujen pääpointtina oli kuitenkin siis se, että niihin lisätään tekstiiliä, ja tekstiilien kanssa minusta niistä saa aikaan hyvin toimivia ja yksilöllisiä koruja.

Jos tai kun nämä korut otettaisiin tuotantoon, valmistettaisiin ne valamalla. Tällöin vältetään turhan suurelta käsityön määrältä, ja saadaan aikaan useampia koruja pienemmässä ajassa. Kun koru valetaan kokonaisuena vältetään suurilta juotosten määriltä, jolloin korun materiaali on myöhemmin helpompi kierrättää. Korut voisi valaa myös ruostumattomasta teräksestä, jolloin niiden hinta voisi olla kenties matalampi kuin hopeisten korujen.

Korujen suurin anti on mielestäni niiden muunneltavuus. Olen ajatellut niin, että korua myytäessä siitä olisi myynnissä eri variaatioita, joista ostaja voisi ensin valita mieleisensä. Korun mukana tulisi tietolappu, jossa olisi mukana internet-osoite. Osoitteesta löytäisi ohjeita siitä, millä eri tavoin tekstiilejä voi korussa käyttää, eli oikeastaan käsityöohjeita korun variointiin. Mielestäni paras asia näissä koruissa onkin, että niihin voi joka kerta tehdä erilaisen käsityön, jolloin tämän korun kanssa voi siis saada monia erilaisia käsityökokemuksia. Tämä koru ei olekaan pelkkä koru, vaan myös kokemus.

KUVA 38. Riipukseen yhdistetty mohair-sekoitelankaa.

KUVA 39. Korvakoru mohair-lan-
galla.

Korun hyviä puolia on myös sen uudistettavuus. Koru on aina ”muodissa” ja käyttäjälleen mieluinen, sillä sitä voi loputtomasti muunnella. Tästä juontuu myös ajatus kierrättämisestä ja kestävästä kehityksestä, sillä aina ei tarvitse ostaa uutta korua, vaan voi myös muunnella vanhan korun uuteen uskoon.

Tekstiilimateriaalien lisäksi korussa voi käyttää myös muita materiaaleja, jolloin sen mahdollisuudet laajenevat entisestään. Minusta hieno ajatus olisi lisätä koruun metallin rinnalle luonnosta löytyviä materiaaleja, esimerkiksi oksia ja heiniä, höyheniäkin. Juhlakäyttöön koruun voisi esimerkiksi tehdä jopa pienen kukka- tai kasviasetelman, joka kukkoistaisi kantajansa yllä juhlan ajan.

Vaikkei korujen lopullinen ulkomuoto ole ehkä vielä ihan täydellinen, on minusta niiden idea täysin uudenlainen ja monipuolinen ja siksi arvokas.

8. Loppu hyvin, kaikki hyvin

Opinnäytetyö oli minulle aika haasteellinen projekti pääasiassa kirjoittamismotivaation puutteen vuoksi. Aihe kiinnosti minua tosi paljon, ja olin todella innoissani tehdessäni tiedonhakua ja käytännön työtä, mutta itse raportin kirjoittaminen aiheutti minulle päänvaivaa. En aina oikein osannut motivoitua kirjoittamisesta, sillä teinhän opinnäytetyötä pääasiassa vain itseäni varten, jolloin kaiken kirjoittaminen tuntui välillä turhalta, sillä olin kaiken oleellisen mielestäni oppinut jo käytännön juttuja tehdessäni. Tietenkin kirjoittaminen auttaa vielä paremmin sisäistämään oppimista, ja tuo tiedon tästä prosessista myös muille, mikä on tärkeää. Etenkin teoriakappaleiden kirjoittaminen avasi aiheita ihan uudella tavalla itsellekin, kun kirjoitin ja järjestelin ajatukseni tekstiksi.

Opinnäytetyön tekeminen kuitenkin antoi minulle todella paljon. Ajattelumallini korumuotoilusta mullistuivat täysin, ja jatkossa tulen varmasti harvemmin valmistamaan koruja pelkästään jalometalleista. Pääni on jo täynnä ideoita seuraavista koruprojekteista. Tiedän, että ilman tätä opinnäytetyötä muotoilijaminäni ei olisi muokkautunut näin paljon.

Miten kävi tavoitteiden saavuttamisen? Halusin rakentaa ammatillista identiteettiäni pidemmälle, laajentaa käsitystäni koruista ja korumuotoilusta, ja avartaa enemmän ammatillista tulevaisuuttani. Nämä kaikki tavoitteet täyttyivät opinnäytetyöprosessin aikana. Olen löytänyt tämän projektin aikana suunnan sille, mitä minä muotoilijana haluan tehdä. Käsitykseni korumaailmasta on laajentunut ja tulee varmasti laajentumaan entisestään vuosien aikana. Olen vielä avoin kaikille vaikutteille, sillä olenhan vasta uunituore muotoilija. Tiedän kuitenkin vahvuuteni muotoilijana, ja ne löytyvät uusien ideoiden luomisesta ja materiaalien löytämisestä. En halua jämähtää paikoilleni.

Mitä tulee itse opinnäytteen tuotteeseen, eli muotoilulliseen tuotokseen, halusin luoda jotain, mistä voisin olla ylpeä, ja että valmiista suunnitelmista ja tuotteista välittyisi idearikkaus ja innovatiivisuus. Mielestäni sain aikaiseksi ihan uudenlaisen korun, ja siitä olen ylpeä. Tekstiili mielestäni todellakin tuo korulle lisäarvoa, sillä se muuttaa kokemuksen korusta täysin muuttamalla sen käsityökokemukseksi. Koru mielestäni myös rikkoo perinteisen korun rajoja sen variaationmahdollisuuksilla.

Korun muotoilu kertoo minusta koruntekijänä sen, että mielestäni muotoilua ei tulisi ottaa liian vakavasti. Aikaansaamani korut murtavat käsityksiä muotoilusta ja muotoilijasta, sillä kuka vain voi muotoilla korusta halutunlaisen. Lähes jokaisessa ihmisessä asuu pieni muotoilija ja käsityöläinen, mitä näiden korujen kanssa on helppo toteuttaa. Käyttäjä voi luoda itse juuri sellaisen korun kuin haluaa. Mielestäni työni tuo esille ammatillisen osaamiseni muotoilijana juuri idearikkautellaan ja uutuusarvolla.

AINEISTO

Aav, M. & Drutt, H. (toim.) 2006. *Challenging the Châtelaine!* Designmuseo, Helsinki: Art-Print.

Cheung, L., Clarke, B. & Clarke, I. 2006. *New Directions in Jewellery II*. Lontoo: Black Dog Publishing Limited.

Ikonen, P. 2000. Korutaiteen modernismi - Koru taiteen muotona. *Monet* [digilehti]. 2000, nro 3. Saatavissa: <http://www2.hs.fi/klik/arkisto/monet/ikonen/ikonen10.html>

Mansell, A. 2008. *Adorn New Jewellery*. Lontoo: Laurence King Publishing Ltd.

Sipponen, A. 2007. *Ihmeen korut – Henkilökohtainen sukellus korutaiteen kysymyksiin*. Satyyri [verkkolehti]. 2007, nro 3. Saatavissa: <http://www.satyyri.net/3/sivu/07.php>

Tuhkanen, S. 2009. *Räsyvät pokkaa - Luovan suunnitteluprosessin kuvaus*. Kuopio: Savonia-ammattikorkeakoulu. (opinnäyte)

Turunen, J. 2006. *Korujen materiaaleista ja niiden arvoista*. Lahti: Lahden ammattikorkeakoulu, [opinnäyte] Saatavissa: <https://publications.theseus.fi/handle/10024/11592>

LÄHTEET

Boncamper, I. 2011. *Vaatetusalan materiaalit*. Porvoo: WSOYpro Oy.

Bonde Jensen, K. & Mäkelä, E. (toim.) 2003. *Suomalainen koru*. Helsinki: Art-Print Oy.

Derr, L. 2010. *Textila juveler, Sonja Hahn-Ekberg Smyckekonstnär*. Estland: Carlsson.

Fisch, Arline M. 1996. *Textile Techniques in Metal: For Jewelers, Textile Artists & Sculptors*. Asheville: Larks Books.

Haywood, J. 2009. *Design & Make Mixed Media Jewellery*. A&C Black Publishers.

Hettmansperger, M. 2005. *Fabulous Woven Jewelry: Plaiting, Coiling, Knotting, Looping & Twining with Fiber & Metal*. New York: Lark Books.

Ikonen, P. 2004. *Arjen trilogia – Korutaide taiteen tekemisen ja kokemisen välineenä*. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Ikonen, P. 2000. Materiaalisuuden välttämättömyys - Uusien materiaalien uusi viesti. *Monet* [verkkolehti]. 2000, nro 3 [viitattu 13.10.2012]. Saatavissa: <http://www2.hs.fi/klik/arkisto/monet/ikonen/ikonen11.html>

Korutaide, Tuhkaa ja timantteja [verkkosivu]. 2012. [viitattu 8.8.2012]. Saatavissa: http://www.tuhkaajati-mantteja.fi/?page_id=60

Markula, R. 1999. *Tekstiilitieto*. Porvoo: WSOY.

Suomisanakirja [verkkosivu]. 2012. [viitattu 25.9.2012]. Saatavissa: <http://suomisanakirja.fi/tekstiili>

KUVALUETTELO

KUVIO 1. Projektinkulkukaavio. Taru Aalto.

KUVIO 2. Muotoilullinen kehityskaavio. Taru Aalto.

KUVA 1. Vainajan muistokoru. [viitattu 4.10.2012] Saatavissa: <http://collections.vam.ac.uk/item/O126144/slide-unknown/>

KUVA 2. Kultainen riipus Englannista. [viitattu 4.10.2012] Saatavissa: <http://collections.vam.ac.uk/item/O113842/pendant-moser-mary-mrs/>

KUVA 3. Seremoniallinen koru Nepalista. [viitattu 4.10.2012] Saatavissa: <http://collections.vam.ac.uk/item/O93069/neck-ornament-unknown/>

KUVA 4. Kultahelmikoru silkkinauhalla. [viitattu 4.10.2012] Saatavissa: <http://www.vam.ac.uk/content/articles/a/album-with-nested-carousel21/>

KUVA 5. Tekstiilitaiteilija Sonja Hahn-Ekbergin koruteos. Valokuva: Rolf Lind [viitattu 3.10.2012] Saatavissa: http://www.himmelsbergmuseum.com/updater/arkiv/72/00000000172_483x500.jpg

KUVA 6. Tekstiilitekniikalla valmistettu jalometallikoru. [viitattu 30.7.2012] Saatavissa: http://www.taboostudio.com/img_dtl.asp?id=941

KUVA 7. Pawel Kaczynskin upea rannekoru. [viitattu 13.9.2012] Saatavissa: <http://pawelkaczynski.pl/>

KUVA 8. Kirjontakehystä muistuttava rintakoru. [viitattu 30.7.2012] Saatavissa: <http://www.monikabrugger.eu/schweiz.htm>

KUVA 9. Tomasz Donocikin miesten huivi. [viitattu 30.7.2012] Saatavissa: http://tomaszdonocik.com/img/gallery/full_2cossack_scarf.jpg

KUVA 10. Lina Petersonin virkattu koru. [viitattu 3.10.2012] Saatavissa: <http://www.linapeterson.com/>

KUVA 11. Joanne Haywoodin kaulakoru. [viitattu 30.7.2012] Saatavissa: <http://www.joannehaywood.co.uk/gallery/images/2010-2011/Paper%20Flower%20Chain%2001%20%28Omega%20Series%29.jpg>

KUVA 12. Shana Astrachanin villasormus. [viitattu 30.7.2012] Saatavissa: <http://www.shanaastrachan.com/collections/Pages/feltd.html#2>

KUVA 13. Muunneltava huopakoru. [viitattu 30.7.2012] Saatavissa: <http://www.michaelabinder.de/kollektion/fotogalerie.html?current=33>

KUVA 14. *Juicy*-malliston koruja. [viitattu 3.10.2012] Saatavissa: http://annastiinahamalainen.com/index_43_2848483062.jpg

KUVA 15. Asustekoru. Valokuva Taru Aalto.

KUVA 16. Eero Hintsasen *Winter Warrior 2*. [viitattu 13.10.2012] Saatavissa: <http://www.yourprofolio.com/ProFolio/Files/49094881311704158.jpg>

KUVA 17. Sari Liimattan *SICK SEA II*. [viitattu 13.10.2012] Saatavissa: <http://sariliimatta.net/2010/index.htm>

KUVA 18. Mari Syrénin *Barbien salainen unelma*. [viitattu 13.10.2012] Saatavissa: <http://www.marisyren.net/korugalleriat/uniikkikorut/?nggpage=2> 13.10.2012

KUVA 19. Maria Nuutisen *Pavlonin koirat*. Valokuva Maria Nuutinen. [viitattu 13.10.2012] Saatavissa: http://www.tuhkaajatimantteja.fi/wp-content/uploads/2011/11/Nuutinen_Pavlovin-koirat_photo-Maria-Nuutinen.jpg

KUVA 20. Korutaideluonnos. Taru Aalto.

KUVA 21. Korutaideluonnos. Taru Aalto.

KUVA 22. Korutaideluonnos. Taru Aalto.

KUVA 23. Ristipistorannekoru. Valokuva Taru Aalto.

KUVA 24. Sateenkaaririipus. Valokuva Taru Aalto.

KUVA 25. Palloriipus. Valokuva Taru Aalto.

KUVA 26. Rintaneula. Valokuva Taru Aalto.

KUVA 27. Virkattu riipus. Valokuva Taru Aalto.

KUVA 28. Luonnoksia. Taru Aalto.

KUVA 29. Luonnoksia. Taru Aalto.

KUVA 30. Luonnoksia. Taru Aalto.

KUVA 31. Luonnoksia. Taru Aalto.

KUVA 32. Riipuksia. Taru Aalto.

KUVA 33. Korvakorut. Taru Aalto.

KUVA 34. Valmistusmateriaalit. Valokuva Taru Aalto.

KUVA 35. Korujen palasia. Valokuva Taru Aalto.

KUVA 36. Valmis riipuspohja. Valokuva Taru Aalto.

KUVA 37. Korvakorujen valmiit pohjat. Valokuva Taru Aalto.

KUVA 38. Riipukseen yhdistetty mohair-sekoitelankaa. Valokuva Taru Aalto.

KUVA 39. Korvakoru mohair-langalla. Valokuva Taru Aalto.

LIITTEET

Liite 1. Käyttjähaastattelujen pohja

Käyttjähaastattelu

Haastateltava: nro

Sukupuoli:

Ikä:

Ammatti/opiskeluala:

Havainnointi:

Mikä koru on mieluisin ja miksi?

Onko tiettyjä värejä jotka miellyttävät?

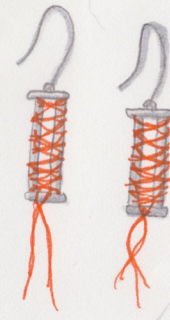
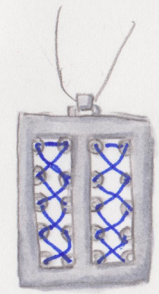
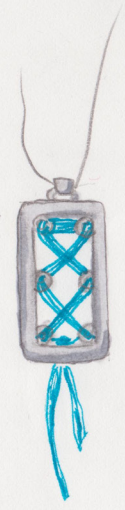
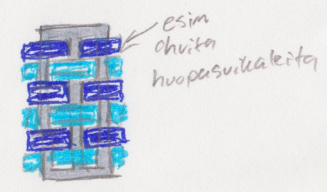
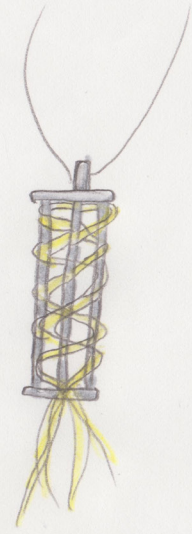
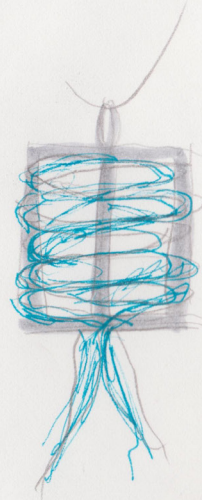
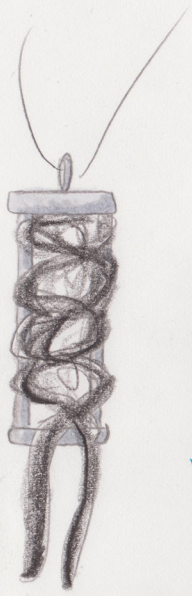
Onko tiettyjä muotoja jotka miellyttävät?

Onko koruissa jotain mikä ei miellytä?

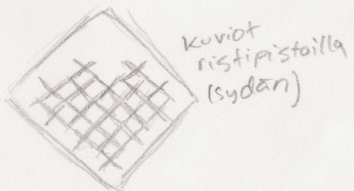
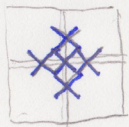
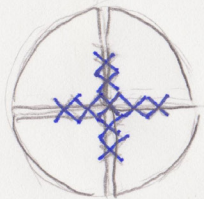
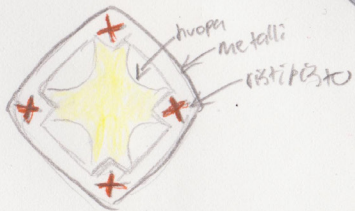
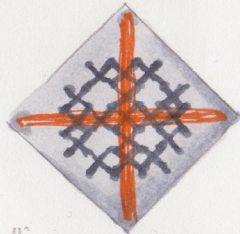
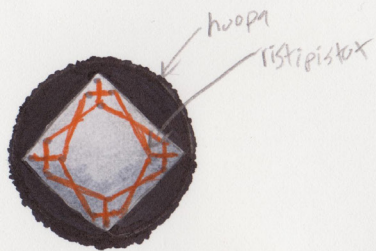
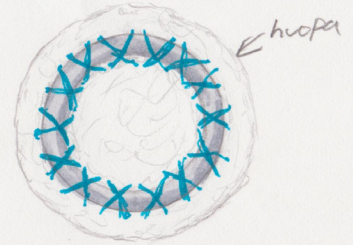
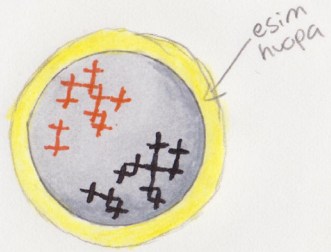
Vertaileminen ”tavallisiin jalometallikoruihin”:

Liite 2. Koruluonnokset

Liite 3. Koruvariointeja

